

DARBININKAS

Vol. LXXXV, Nr. 33
Rugsėjis - September 1, 2000 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207
Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Lietuvos krikščionių demokratų partijos (LKDP) ir partijos "Socialdemokratija 2000" vadovai rimtai svarsto galimybę artėjančiuose Seimo rinkimuose sudaryti bendrą kandidatų sąrašą. Tai būtų pirmasis atvejis, kai dešinioji partija jungiasi su kairiaja. Derybos prasidėjo po to, kai pradėta tartis dėl nekonkuravimo vienmandatėse rinkimų apygardose, kuomet rinkimuose dalyvauja atskiras kandidatas. Pasak LKDP vadovo Algirdo Saudargo, abi partijos sutaria dėl socialinio teisingumo idėjų, o jos turi Lietuvoje daugiau rėmėjų nei bet kuri partija. Ar bus sudarytas bendras partijų kandidatų sąrašas paaiškės prieš pat rinkimus.

- Lietuvos Nuosaukiųjų konservatorių sąjungos pirmininkas Gediminas Vagnorius ir Lietuvos darbininkų sąjungos prezidentė Aldona Balsienė pasirašė bendradarbiavimo memorandumą. Pasirašyta dokumentą Gediminas Vagnorius pavadino susitarimu dėl ekonominės, finansinės ir socialinės politikos, kuri būtų naudinga ir darbininkams, ir darbdaviams, ir valstybei. Prieš praėjusius rinkimus Gediminas Vagnorius, atstovaudamas Tėvynės sąjungai, buvo pasirašęs bendradarbiavimo memorandumą su Pramonininkų konfederacijos prezidentu Bronislovu Lubiu.

- Lėšas, numatytas Lietuvos Seimo rinkimų antrajam turui rengti, Seimas nutarė skirti mokyklinių vadovėlių leidybai. 4.5 mln. litų užteks 70% reikalingų šiais metais vadovėlių išleidimui. Vis dėlto trūkstamus vadovėlius turės pirkti tėvai. Neseniai Seimas pataisė rinkimų įstatymą - nuo šiol rinkimai Lietuvoje vyks tik vieną turą.

- Rugsėjo 28 d. Lietuvos premjeras Andrius Kubilius dalyvavo Šiaurės ir Baltijos šalių ministrų pirmininkų susitikime Estijos mieste Pernu. Susitikime dalyvavo Švedijos premjeras Goran Persson, Danijos ministras pirmininkas Poul Nyrup Rasmussen, Norvegijos Vyriausybės vadovas Jens Stoltenberg, Suomijos premjeras Paavo Lipponen, Islandijos ministras pirmininkas David Oddsson, Latvijos bei Estijos vyriausybės vadovai - Andris Bērziņš ir Mart Laar.

- LDDP frakcija Seime kreipėsi į pareigūnus, prašydama išaiškinti kaip ir kieno užsakymu internete pasirodė žaidimas "Rusiška ruletė su Č(eslovu). Juršėnu". Animaciniame žaidime siūloma lošti "rusišką ruletę" su Č. Juršėno atvaizdu, kuriame lieka kulkos skylės po "nesėkmingo" šūvio iš revolverio. LDDP pirmininkas, buvęs žurnalistas Česlovas Juršėnas garsėja geru humoru jausmu. Jis yra surinkęs gausią savo paties karikatūrų kolekciją, kurią noriai demonstruoja savo svečiams. Tačiau šį kartą, pasak jo paties, jį apėmė negeras jausmas. Algirdo Brazausko socialdemokratinės koalicijos rinkimų štabas žaidimą įvertino kaip "juodųjų" rinkimų technologijų panaudojimą prieš oponentus.

LIETUVA PATI TURI PARODYTI SAVO PASIRENGIMĄ NARYSTEI NATO

Įtakingų JAV Atstovų rūmų patarėjų delegacijos vadovas Philip Petersen mano, kad Lietuva pati privalo parodyti, jog yra pasirengusi narystei NATO ir dalyvavimui bendroje aljanso struktūrų veikloje. Tai P. Petersen sakė po rugsėjo 24 d. vykusio susitikimo su Lietuvos Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu.

JAV pareigūnas pažymėjo, kad "Potomako fondas" (Potomac Foundation), kuriam jis vadovauja, siekdamas, kad Kongreso nariai kuo geriau susipažintų su padėtimi buvusioje komunistinio bloko šalyse, kasmet organizuoja ir finansuoja kongresmenų patarėjų vizitus į šias šalis.

P. Petersen, kalbėdamas apie Lietuvos narystės NATO perspektyvas, pabrėžė, jog Lietuvai yra svarbu pademonstruoti, jog ji yra pasirengusi priimti narystės išpareigojimus ir dalyvauti bendroje veikloje.

Patarėjo nuomone, Lietuvos ketinimų rimtumą gali pademonstruoti ir lėšos, skiriamos gynybos sistemai. Pasak P. Petersen, tai yra "nepaprastai svarbus" ženklas JAV kongresmenams ir visuomenei. Jis pažymėjo, kad Lietuvos nenoras skirti daugiau pinigų savo gynybai gali sukelti JAV piliečių

Philip Petersen

abejones, ar jie turi remti savo pinigais Lietuvos priėmimą į NATO.

"Potomako fondo" atstovas teigė, jog amerikiečiai yra susirūpinę ne tik Lietuvos, bet ir kitų Europos valstybių išlaidomis gynybos biudžetui. Jo nuomone, Lietuva pajėgi skirti 2% savo biudžeto gynybos reikiams.

Dabar Lietuvoje gynybai skiriama apie 1,7% bendro vidaus produkto, tačiau dėl prastos finansinės padėties krašto apsaugos sistema negauna visų jai numatytų pinigų.

Pasak P. Petersen, kitas JAV visuomenei svarbus veiksnys, demonstruojantis Lietuvos norą

tapti NATO nare, yra tai, kaip Lietuva sprendžia holokausto ir karo nusikaltėlių, kaltinamų žydų genocidu, problemas. Patarėjas pažymėjo, kad Lietuvos sprendimai šiuo klausimu demonstruoja jos norą priimti demokratiniam pasauliui išpažintamas vertybes.

Nors yra ir skeptiškų vertinimų dėl Lietuvos galimybių būti pakviesti į NATO 2002 metų aukščiausiojo lygio aljanso susitikime, P. Petersen ragino neabejoti tokia galimybe, o daryti viską, kad tai įvyktų.

Savo ruožtu pokalbyje su JAV Kongreso delegacija V. Landsbergis pažymėjo itin svarbią JAV paramą Lietuvos strateginiam siekiui - narystei NATO.

Rugsėjo 24 d. Atstovų rūmų patarėjai taip pat susitiko su Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos, Užsienio reikalų komitetų ir Seimo ryšių su JAV grupės "Atlantic Bridge" nariais.

Tai jau trečiasis tokio pobūdžio JAV Kongreso patarėjų vizitas. Delegacijos nariai yra pačių įtakingiausių JAV Senato bei Atstovų rūmų Užsienio reikalų, Ginkluotųjų pajėgų, Lėšų asignavimų komitetų narių patarėjai. Vizitas baigėsi rugsėjo 27 d.

BNS

LIETUVOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS KVIEČIA Į MOKYKLĄ VISUS LIETUVOS VAIKUS

Švietimo ir mokslo ministras Kornelijus Platelis rugsėjo 28 d. laišku kreipėsi į Lietuvos miestų ir rajonų savivaldybių merus, kviesdamas pasirūpinti, kad rugsėjo 1-ąją į mokyklas galėtų eiti visi vaikai. Kreipimėsi prašoma, kad visiems vaikams būtų sudarytos tinkamos socialinės bei pedagoginės ugdymosi sąlygos.

Švietimo ir mokslo ministerijos duomenimis, praėjusiais metais mokyklos nelankė 824 mokyklinio amžiaus vaikai iki 16 metų.

Ministro laiške pastebima, kad per pastarąjį dešimtmetį išgalejo lengvabūdiškas požiūris į mokyklas nelankymą.

"Nors kai kurie tėvai toleruoja savo vaikų tokį elgesį, to anaipol neturėtų daryti valstybės pareigūnai, nes neišsilavinęs jaunuolis anksčiau ar vėliau taps našta visuomenei", teigiama laiške.

K. Platelis kviečia visuomenę, vietos bendruomenes

padėti mokyklinio amžiaus vaikams grįžti į ugdymo įstaigą.

Kaip pranešė Švietimo ir mokslo ministerija, šiuo metu Klaipėdos miesto vaikų teisių apsaugos tarnyba vykdo akciją "Visi į mokyklą". Per akciją norima surinkti kuo išsamesnę informaciją apie mokyklinio amžiaus vaikus bei šeimas, kurios dėl finansinio nepritekliaus arba tėvų aplaidumo nerenigia vaikų naujiems mokslo metams, ir pagal galimybes joms padėti.

"Esant nepalankiai šalies finansinei padėčiai, iškyla nenumatytų problemų, tačiau jų sprendimas priklauso nuo mūsų pačių geranoriškumo, supratimo ir noro padėti vieni kitiems", rašoma ministro laiške.

Manoma, kad šiais mokslo metais į pirmą klasę ateis apie 46 tūkst. moksleivių. Visose bendrojo lavinimo mokyklų klasėse mokysis apie 580 tūkst. moksleivių, dirbs apie 49 tūkst. pedagogų. **Omnitel Laikas**

VALDOVŲ RŪMŲ ATSTATYMO IDĖJA VĖL ATGIMSTA

Valdovų rūmų atstatymas dabar, pasitinkant Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmetį, artimiausiu metu turi tapti svarbiausiu viso pasaulio lietuvių projektu. Tai buvo pareikšta Vilniuje Pasaulio lietuvių bendruomenės seimo posėdyje. Vilniaus pilių tyrinėtojų apskaičiavimais, jei kiekvienas lietuvis paaugotų po 10 litų, vienuoliktojo PLB seimo posėdžiai jau galėtų vykti atstatytų Valdovų rūmų Didžiojoje salėje. PLB valdybos pirmininkas Vytautas Kamantas teigė, jog užsienio lietuviai pasirėngę tuoj pat pradėti akciją: "Ieškosome

turtingų mecenatų Vokietijoje, Kanadoje, JAV, kitose šalyse". PLB atstovo Lietuvoje Gabrieliaus Žemkalnio manymu, lėšų statybai galima surinkti, svarbiausias dalykas - idėja ir visuotinis jos palaikymas. Užsienio lietuviai sieks, kad Lietuvos vadovybė padarytų politinį sprendimą dėl Valdovų rūmų atstatymo. Tapęs Prezidentu, Valdovų rūmų archeologiniais kasinėjimais ir atstatymu labai rūpinosi Algirdas Brazauskas. Dabar abu prezidentai yra istorinio Vilniaus pilių parko globėjai.

Lietuvos rytas

RINKIMŲ LIETUVOJE STEBĖTI NEBEREIKIA

Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija (ES-BO) rekomendavo nesiųsti stebėtojų į spalio 8 dieną vykščius Seimo rinkimus. ES-BO delegacija, susipažinusi su politine ir ekonomine Lietuvos padėtimi, nutarė, kad "Lietuvoje egzistuoja tvirtos sąlygos demokratiniams rinkimams ir didelis pasitikėjimas pačiais rinkimais". Europos taryba nustojo stebėti rinkimus Lietuvoje nuo 1997 metų.

Lietuvos rytas

DARIUS KASPARAITIS PADĖS ATSIGAUTI LEDO RITULIUI LIETUVOJE

Šiaurės Amerikos nacionalinės ledo ritulio lygos (NHL) Pittsburgho "Penguins" klube žaidžiantis 27-erių metų Darius Kasparaitis sieks, kad ledo ritulys Lietuvoje taptų kuo populiariau. Lietuvos ledo ritulio rinkininkas įkūrė "Dariaus Kasparaitis paramos ir labdaros fondą", kurio tikslas - remti nacionalines rinkines bei plėtoti ledo ritulį šalyje. "Aš visada svajojau, kad ledo ritulys Lietuvoje būtų populiarius", rugsėjo 22 d. spaudos konferencijoje Sportininkų namuose Vilniuje sakė D. Kasparaitis. Pasak jo, fonde kol kas yra tik 2 tūkst. litų, tačiau jis tikisi, kad žmonės susidomės šia veikla.

"Ledo ritulys yra brangus sportas, tad aš bandau padėti per Ameriką bei savo pažįstamus Rusijoje", sakė ledo ritulininkas.

"Lietuvoje yra gana daug vaikų, kurie nori žaisti ledo ritulį, ir jiems reikalingos lėšos. Būtų labai šaunu organizuoti vasaros vaikų stovyklas. Ir aš pats galėčiau juos treniruoti", teigė D. Kasparaitis. Jo ma-

Darius Kasparaitis

nymu, ledo ritulio perspektyvos Lietuvoje geros. "Jei Vilniuje atsirastų ledo rūmai, bus labai gerai", kalbėjo "Penguins" gynėjas bei pridūrė, jog Lietuvos sostinėje ledo ritulys būtų labai populiarius.

Pasak Lietuvos ledo ritulio federacijos prezidento Rolando Bučio, rūmų statyba kainuos apie 12 mln. litų. Tikimasi, kad jau šį rudenį pradėjus statybas (mukelta į 5 psl.)

Kauno Igulos bažnyčia

V. Kapočiaus nuotr.

GELGAUDIŠKIO VAIKŲ NAMAMS - 80

Seniausi Lietuvoje Gelgaudiškio vaikų namai paminėjo 80-metį. Pirmieji pokario metų šių namų našlaičiai kas penkeri metai susirenka į juos priglaudusius namus. Ypač sunkiais pokario metais čia gyveno įvairaus likimo našlaičiai. Vienų tėvai buvo išvežti į Sibirą, kitų - išžudyti "raudonųjų" ar "žaliųjų". Tačiau, pasak ilgamečių auklėtojų, net sunkiais pokario metais jų globotiniai uoliai veržėsi į ateitį, siekė mokslo. Daugiau nei 100 iš to periodo našlaičių baigė aukšuosius mokslus, yra mokslų daktarų, puikių specialistų, gerų darbininkų. Visi to laikotarpio auklėtiniai už-

augo padorūs, sukūrė tvirtas šeimas. Amžiaus pradžioje lietuvių bendruomenės Amerikoje vienuolės-šaritės ant vaizdingo Nemuno kranto Gelgaudiškyje nupirko Medardo Komaro dvarą ir padovanojo jį Kauno kurijai. Ši prieš 80 metų čia įsteigė našlaičių prieglaudą. Tai buvo vienintelė Lietuvos našlaičių nuosavybė iki 1941 metų. Dabar griuvančiam dvarui restauruoti reikia apie 4 - 5 mln. litų. Tai gi devintajame našlaičių susitikime nuspręsta imtis iniciatyvos atstatyti buvusius Komaro dvaro rūmus, įkurti juose našlaičių reabilitacijos centrą. Gelgaudiškio dvaras yra

įtrauktas į Danijos specialistų rengiamą panemunės apžvalgos turistinį taką. Tad dvaro atstatymo puoselėtojai norėtų įsteigti ir kultūros centrą. Renginius čia galėtų organizuoti ne vienas šių namų auklėtinis, šiuo metu pripažintas kultūros bei meno veikėjas. Pasak vieno iš jų, baletmeisterio Elegijaus Bukaičio, "realios galimybės - ne vienu našlaičių pečiams". Našlaičių brolija išplatino kreipimąsi internetu, dėl paramos kreipiamasi į II pasaulinio karo dalyves valstybes. Kol kas atsiliepė tik Didžioji Britanija. Per šį karą Lietuvoje našlaičiais tapo 7000 vaikų.

Respublika

Vyresnieji turėtų pasinaudoti visomis lengvatomis, kurias teikia valdžia

Milijonai vyresniųjų amerikiečių nežino, kad gali gauti įvairias lengvatas, patarnavimus ir jais nepasinaudoja. Milijonai žemas pajamas gaunančių amerikiečių negauna pagrindinių valdžios teikiamų lengvatų, kurias jie turi teisę gauti. Gal apie pusę visų teisę turinčių gauti įvairias lengvatas jų negauna.

Šiandieną, ekonomikos žydėjimo laikais, JAV-jose daug vyresniųjų, kurie reikalingi pagalbos, paprasčiausiai nežino, ką gali gauti. Valdžios įstaigos, AARP ir panašios organizacijos stengiasi atkreipti dėmesį į įvairias programas, įvairius palengvinimus, kuriuos vyresnieji gali gauti, bet negauna ir juos praranda. Tačiau nepaisant tų visų organizacijos ir valdžios pastangų daugelis vis tiek nežino, kas jiems priklausė, o yra daug vyresniųjų žmonių, kurie neturi pakankamai pinigų nusipirkti maisto ar vaistų, užsimokėti nuomą ar elektros, dujų, telefono sąskaitas. Ekspertai pripažįsta, kad nežinojimas yra tik dalis problemos. O kita dalis yra ta, kad prašant pagalbos reikia užpildyti daug įvairiausių ir komplikotų formų, kas dažnai vyresnius žmones atbaido. Yra nemažai žmonių, manančių, kad gauti pašalpą iš valdžios nedera, negražu, jie pasidaro lyg elgetos, o kiti galvoja, kad ta pagalba vis tiek nepadarys didesnio skirtumo jų gyvenime.

Tačiau įvairūs tyrimai rodo kitaip. Nustatyta, kad:

- 30 proc. vyresniųjų, kurie turi teisę gauti maisto korteles, jų negauna;

- daugiau negu 4/5 vyresniųjų amerikiečių, kurie gali gauti nuosavybės mokesčių sumažinimą, jo negauna.

- tūkstančiai Medicare turinčių vyresniųjų negali užsimokėti už Medicare primokėjimus ir pridėtinį draudimą, ir jie nežino valdžios paslėptų programų, pažymėtų raidėmis QMB, SLMB ir QI-1.

QMB – *The Qualified Medicare Beneficiary* programa padeda vyresniems, kurių mėnesinės pajamos yra žemesnės negu 707 doleriai, ir sutuoktiniams, kurių mėnesinės pajamos yra mažesnės negu 942 do-

leriai, mokėti už Medicare A – *premiums, deductibles*, ir *co-insurances*, kurie suteikia liginės patarnavimus. (Medicare A planas moka už liginės patarnavimus.)

SLMB – *The Specified Low-Income Medicare Beneficiary* programa ir QI-1, kas reiškia, "Qualifying Individual - 1", padeda kiek daugiau pajamų turintiems vyresniesiems užmokėti mokestį (*premium*) už Medicare B draudimą. (Medicare B draudimas užmoka už sveikatos patarnavimus, suteikiamus pas daktarus ar kitur, neatsigulus liginėn.)

Deja, daug žmonių nežino, kur kreiptis prašant tokios pagalbos. Maždaug 10 proc. amerikiečių, 65 metų amžiaus ir vyresni, iš viso daugiau kaip 3 milijonai, gyvena skurde. Milijonai vyresniųjų, kurie turi šiek tiek daugiau pajamų, negu riba nustato, irgi galėtų pasinaudoti šiomis programomis. Tačiau kad galėtų kiekvienas vyresnysis gauti viską, kas jam priklauso, jis susiduria su sunkumais. Daugelis profesionalų, kurie dirba su vyresniaisiais, patys nežino apie anksčiau minėtus patarnavimus. Didelė kliūtis daugeliui vyresniųjų yra anglų kalbos nemokėjimas ar nepakankamas jos mokėjimas. Kai kurios įstaigos ir organizacijos, kaip AARP, bando tas kliūtis nugalėti. Pvz., AARP turi galimybę gauti lengvatų (*benefits*) leidinėlį anglų, prancūzų, rusų, ispanų, kambodiečių, korėjiečių, laos ir vietnamiečių kalbomis. AARP organizacija maždaug 30-tyje apylinkių JAV-oje stengiasi vyresniusius pasiekti įvairiais būdais – lankydami vyresniųjų centrus, net ir belsdamiesi į namų duris.

Kaip minėjome anksčiau, daugumą vyresniųjų ieškoti galimos pagalbos atstumia turimi atlikti įvairūs formalumai ir kalbos nemokėjimas ar nesupratimas įvairių išsireiškimų. Manoma, kad žmonės žino bent skirtumą tarp Medicare ir Medicaid, bet yra žmonių, kurie ir to nežino.

Medicare draudimas yra federalinė sveikatos apdrauda žmonėms, sulaukusiems 65 metų, ir invalidams.

Medicaid yra federalinė sveikatos apdrauda žemų pajamų žmonėms, padeda vyresniems įsigyti receptinius vaistus ir kitus reikiamus dalykus, kurių neapmoka Medicare.

Kartais gana painu susigaudyti, kur reikia kreiptis, norint gauti įvairius patarnavimus ir lengvatas vyresniesiems. Dažnai įstaigos vardas neparodo, kaip ta įstaiga gali padėti. Pvz., vyresnieji žmonės, kurie ieško programų, kad galėtų gauti maisto, dažnai siunčiami iš vienos įstaigos į kitą, iš "Human services" į "Social services", ir pan. Labai retai apylinkėje yra viena įstaiga, į kurią nuėjus būtų galima gauti plačią pagalbos informaciją ir taip pat prašymų formas pagalbai gauti.

Nemažai vyresniųjų padaro pirminius žingsnius paramai gauti, bet dėl sunkumų ir painumų, su kuriais susiduria, nuvoja į viską ranka, o ypač kai reikia prašymus nešioti į įvairias vietas. Bet vyresnieji turėtų stengtis nugalėti tokius sunkumus, nepaisant visos tos didelės biurokratijos. Yra žmonių, kurie jau yra prašę ir turi teisę gauti veteranų pensiją, bet nepadaro iki galo visų reikalingų žingsnių ir jos negauna - ir ne dėl to, kad nežinojo. Dažnai dėl to reikia kaltinti ne žmones, bet sistemą.

Kai kurie vyresnieji nepasitiki valdžia ir nenori suteikti visos reikalaujamos asmeniškos informacijos, kad gautų lengvatas Medicare mokėjimams. Yra žmonių, kurie net nebando eiti į kokią viešąją įstaigą ir paduoti prašymą pagalbai, nes to padaryti jiems neleidžia asmeniškas išdidumas. Jie galvoja, kad tam tikra stigma uždedama tiems, kurie gauna maisto korteles.

Neseniai atlikti AARP organizacijos tyrimai parodė, kad tik 16 proc. vyresniųjų amerikiečių, kurie gali gauti lengvatų nuosavybės mokesčių mokėjimui, yra tų lengvatų paprašę. Daugiau negu 40 proc., kurie galėjo gauti lengvatas, bet jų neprašė, sakė, kad jiems nereikia finansinės pagalbos. Yra dedamos įvairios pastangos padėti vyresniesiems gauti jiems priklausomas paramas ir patarnavimus. Kalifornija turi nemo-

kamus telefono numerius, kuriais galima pasiekti įvairias reikalingas įstaigas. New York Council of Senior Centers ruošia informaciją apie įvairius galimus gauti patarnavimus (*benefits*) rusų, japonų ir kt. kalbomis, šalia jau turimų anglų ir ispanų kalba.

Tokios organizacijos kaip The National Council on Aging naudoja kompiuterių programas atrinkti vyresniesiems, kurie gali gauti federalines, valstijos ar vietinės valdžios pagalbos programas. Svarbi yra ir asmeniškai perduodama informacija šiuo klausimu. Praneškite giminėms ir kitiems žmonėms savo apylinkėje apie šiuos galimus gauti patarnavimus ir padėkite jiems juos gauti. Trumpai – padėkite žmonėms dabar taip, kaip norėtumėte, kad jums kas nors padėtų ateityje, kada jums patiems gal reikės pagalbos.

Kur pradėti pagalbos prašyti?

1. Jei reikia pagalbos jums patiems ar giminėms bei draugams, susisiekite su Senior Center jūsų apylinkėje, gydytoju ar artimiausia įstaiga, kuri rūpinasi vyresniaisiais (Agency on Aging).

2. Kad surastumėte vietinę Agency of aging, paskambinkite Eldercare Locator nemonamui tel. 800-677-1116. Ši įstaiga gali suteikti informaciją apie butus, sveikatos reikalus, maistą, finansinę pagalbą, transportaciją ir kitus patarnavimus.

3. Jei norite gauti AARP informaciją apie teikiamus patarnavimus (*public benefits*), nusiųskite jiems savo vardą ir pavardę bei adresą į: AARP Fulfillment EEO 1417, 601 E. St. N. W., Washington DC 20049, o jei norite gauti informaciją Internetu, skaitykite AARP web tinklalapį: www.aarp.org/pbo

4. Galite daug informacijos rasti kompiuteriu. Valdžios internetiniai puslapiai gali suteikti jums informacijos apie: Social Security – www.ssa.gov; apie Medicare – www.medicare.gov; apie Medicaid – www.hcfa.gov/medicaid/mcaism.htm

JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų taryba

Parėngė B. Jasaitienė ir A. Šmulskienė

Naudotasi AARP biuletenio medžiaga

Kelionės tikslas - susipažinti su JAV lietuvių archyvais

Rašytojo Algirdo Landsbergio pokalbis su Rimantu Stankevičium, Lietuvos Seimo Tarptautinių ryšių vyriausioju konsultantu

* * *

Algirdas Landsbergis: Jūsų pareigos Lietuvoje? Kas Jus atsiuntė į JAV?

Rimantas Stankevičius: Esu Lietuvos Respublikos Seimo Tarptautinių ryšių skyriaus vyriausiasis konsultantas. Tačiau į Jungtines Amerikos Valstijas atvažiavau savo iniciatyva, vidinio balso siunčiamas.

A.L.: Jūsų viešnagės tikslas?

R.S.: Jau keletą metų tyrinėdamas žydų gelbėjimo karo metais Lietuvoje problemą, supratau, kad Amerikoje esanti šiuo klausimu medžiaga Lietuvoje nėra pakankamai žinoma ir kad norint geriau suprasti gelbėjimo mastą to ignoruoti jokių būdu negalima. Neseniai "Akiračiuose" skaičiau straipsnį, iš kurio supratau, kad ir pačioje Amerikoje lietuviai labai žino, ką jie patys turi šiuo klausimu. Pvz., Chicagoje beveik nežinoma apie Putname esančią

medžiagą ir pan. Todėl kelionės tikslas ir buvo susipažinti su JAV lietuvių archyvuose esančia medžiaga apie lietuvių, gelbėjusius žydus, susitikti tiek su gelbėtojais, tiek su išgelbėtais žmonėmis.

A.L.: Kurias vietoves aplankėte ir kokiuose archyvuose panardėte?

R.S.: Per keturias šios kelionės savaites pagrindinę laiką dalį skyriau Putname esančio Amerikos lietuvių kultūros archyve Domo Jasaičio surinktos medžiagos tyrinėjimui. Buvau nuvykęs į Bostoną, į Washingtoną esantį Holokausto atminties muziejų, netoli Clevelando esantį Kento Universiteto archyvą, Chicago Lituaniškos tyrimų ir studijų centro archyvą.

A.L.: Pastangų vaisiai – ką atradote?

R.S.: Tyrinėjimų metu pavyko surasti vertingos Domo Jasaičio surinktos medžiagos apie žydų gelbėjimą, tame tarpe apie gelbėjimą Šiauliuose. Manau, kad labai įdomi yra ten esanti medžiaga apie legendinį gelbėtoją – buvusį vienuolyno patarnautoją – Bronių Gotautą, o taip pat kitus iki šiol nežinomus gelbėtojus ar gelbėjimo epizodus. Kento archyve įdomu buvo susipažinti su O. Šimaitės – irgi garsios žydų gelbėtojos Vilniuje archyvu, Rimašausko, Jasaičio medžiaga.

Labai vertinu susitikimus su keletu išgelbėtų žydų – dailininku Samuel Bak, gyvenančiu šalia Bostono, į Chicagoje gyvenančiu gydytoju Ruven Levitan, taip pat su Šiauliuose gimusiu Simcha Brudno.

Kelionės metu surinkau keletą liudijimų apie gelbėjimą, naujos įdomios literatūros tema.

Washingtono esančiame Holokausto atminties muziejuje įsitikinau, kad ten esanti informacija apie lietuvių, kurie yra apdovanoti Pasaulio teisuolių vardais, yra gerokai pasenusi ir jau neatitinka tikrovės. Maniau, kad reikės kreiptis į muziejaus vadovybę dėl tų duomenų koregavimo, išdėstant

savuosius motyvus.

A.L.: Ar teko susipažinti su Kanadoje neseniai išėjusia knyga "A. Gurevičiaus sąrašai"? Kuo ji vertinga? Kuo nepilna?

R.S.: Su A. Gurevičiaus sąrašais teko susipažinti, dar kai jie nebuvo atspausdinti. Pernai važiuojant iš Chicago buvau paprašytas nuvežti juos į Lietuvą. Šios kelionės metu turėjau šią knygelę. Ji buvo tarsi savotiškas katalogas pasitikrinant vieną ar kitą surastą gelbėjimo faktą. Tai priskirčiau šios knygos pozityvui. Bet kita vertus gaila, kad knygos autorius kai kur pasidavė didelių skaičių pagundoms ir kai kur dirbtinai padidino gelbėtojų skaičių, mano nuomone, neturėdamas tam pakankamo pagrindo. Detaliau šios knygos recenziją esu parašęs balandžio mėnesį "Lietuvos aide". Tad visuomenėje šiuos sąrašus kaip juodraštį tolimesniam rimtam darbui apie lietuvių, kurie gelbėjo žydus karo metais. Manau, kad toks darbas yra labai reikalingas.

A.L.: Kas dabar ši svarbi darba – žydų gelbėtojų išgelbėjimą iš užmaršties – Lietuvoje dirba? Kas jį remia?

(nukelta į 8 psl.)

Upė

V. Kapočiaus nuotr.

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979. E-mail: laisvesziburys@aol.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

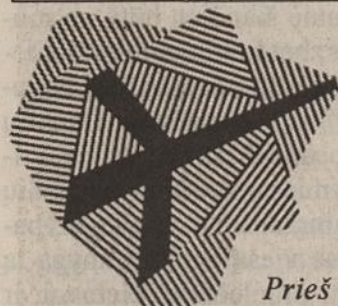
Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA-
-GAUSI PARODŲ SALĖ-

†
KVEČAS
JONAS
1933-1976

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Rusijos valdžia prisipažinti nemėgsta

Prieš dvi savaites pasaulį sukrėtė dar viena tragedija. „Kursk“, vienas naujausių Rusijos atominių povandeninių laivų, nuskendo rugpjūčio 14 d. Barenco jūroje, 60 mylių į šiaurę nuo Rusijos uosto Severomorsko, nusi-nešdamas 118 jūreivių gyvybes. Nors esama visokių spėjimų, Rusija uoliai ir vienareikšmiškai mėgina kaltinti nežinomą britų ar amerikiečių povandeninį laivą, neva atsitrenkusį į „Kursk“. Greičiausiai norima tuo apginti nuo kritikos Rusijos prezidentą Vladimir Putin ir kariuomenės vadovybę. Kremliaus nuomone, dėl susidūrimo kalti yra Rusijos povandeninio laivo „Kursk“ kapitona-i, o ne aukščiausia karinė vadovybė. Ką gi, žuvęs laivo vadas Genadij Liačn niekada nebegalės paneigti ar pripažinti šių kaltinimų.

Po ilgų šaltojo karo propagandos metų Kremlius pagaliau gali tikėtis gyventojų pasitikėjimo. Daugelis rusų mano, kad NATO ir JAV yra svarbiausi Rusijos prieštai. „NATO paneigė informaciją, esą organizacijos laivai buvo katastrofos vietoje, – sakė maršalas I. Sergejev ir pridūrė: – Jei taip ir buvo, mes niekada tuo nepatikėsime“. JAV ir Didžioji Britanija įrodė, kad jų pareiškimai teisingi. Rusija ieško kaltų užsienyje, tačiau tokios paieškos gali pa-kenkti jos tarptautiniams santykiams. Dėl to, kad NATO pajėgos bombardavo Jugoslaviją, Maskva tik neseniai atnaujino ryšius su aljansu. Tačiau kaip galima bendrauti su organizacija, kurios lai-vas kaltas dėl 118 Rusijos jūreivių žūties? Kol kas Vakarų kariš-kiai reaguoja ramiai. I. Sergejevo kaltinimus norvegų admiralas Einar Skorgen pavadino „rusiška propaganda“. Nuo rugpjūčio 22 d. Rusijos spauda nebetiki melagingomis Kremliaus versijo-mis. Ji svarsto, ar sprogę povandeninio laivo „Kursk“ torpeda, ar kito Rusijos laivo šūvis tapo katastrofos priežastimi. Tačiau tai dar nepatvirtinta. Jei avarijos priežastis susidūrimas, reikėtų surasti tą laivą. Rugpjūčio 28 d. I. Sergejev paskelbė, esą „antras objektas“ buvo pastebėtas dieną po laivo „Kursk“ katastrofos. Tačiau nespėta jo atpažinti – „jis dingo“. Maršalas teigia, kad nežinomas laivas neva buvo „toks pat didelis“ kaip 18 tūkst. tonų laivas „Kursk“. Avarijos dieną vienas „įtartinas“ JAV povande-ninis laivas buvo netoli avarijos vietos ir nuplaukė į Norvegijos uostą Haakonssverną. Norvegijos kariškių duomenimis, 6 tūkst. 087 tonų „USS Memphis“, trečdaliu mažesnis už Rusijos laivą, nebuvo apgadintas ir nerasta jokių susidūrimo žymių.

Specialistai taip pat netiki, kad „Kursk“ susidūrė su antvande-niniu laivu. „Povandeninio laivo plieninio korpuso storis – 10 cen-timetrų. Paprastų laivų jis siekia tik 2-3 centimetrus. Susidūrimas būtų pavojingesnis pastarajam laivui. Jis iš įvykio vietos nebūtų galėjęs niekur dingti. Sunkiai tikėtina, kad susidūrė du rusų laivai. Jei būtų nuskendęs dar vienas laivas, jame žuvusios igulos arti-mieji netylėtų. Labiausiai tikėtina yra vieno rusų admiralas versija, kad įvyko sprogimas torpedų skyriuje“, – pasakojo buvęs jūri-ninkas.

Dauguma informacijos šaltinių praneša, kad iki šiol nuskendo 4 rusų povandeniniai laivai. Besidomintys jūrų katastrofomis teigia, kad iš viso jau nuskendo 17 laivų, iš jų 8 buvo su branduo-liniais reaktoriais.

JAV tyrinėtojų duomenimis, nuo 1961 m. povandeniniuose lai-vuose žuvo daugiau kaip 500 žmonių. Dažniausia nelaimių prie-žastis gaisras.

Kagėbistų apsuptyje Lietuvoje, 1986 m. JUOZAS KOJELIS 3

(pradžią nr. 31)

Mus su atvykusiu santamonikiečiu apgyvendino viename kam-baryje. Niekas neklausė, su kuo kas nori gyventi. Manau, kad paskirstymą padarė sovietų ambasadoje Washingtone, apie kiek-vieną keliautoją surinkę žinias.

Kitą dieną vežė apžiūrėti Kremliaus. Lagaminėlio su knygomis nenorėjau viešbutyje palikti, tad paėmiau su savim. Su miestu supažindino Emutė. Netoli Kremliaus pravažiavome pro milžiniš-ką pastatą, kurio priekyje buvo didelė stovykla.

„Felikso Dzeržinskio paminklas“, pasakė gidė. Nuduodamas nieko nenusimanąs, paklausiau: „Ar galite pasakyti, kas jis buvo? Niekas nesu girdėjęs“. Tada ji aiškino, kad civilinio karo metu žu-vo daug žmonių ir liko milijonai be globos vaikų. Dzeržinskis labai mylėjęs vaikus ir organizavęs jų gelbėjimą. Sovietų piliečiai jam esą dėkingi. Kad Dzeržinskis neša atsakomybę už tų vaikų tėvų išžudymą, nepasakė nė žodelio.

Artėjant prie Kremliaus, pradėjo rūpėti, ar galėsiu su savim ne-sis savo lagaminėlį su knygomis. Paklausiau gidės. „Abejoju“, atsa-kė. „Geriau palikite autobusą“. Apsisprendžiau pasakyti, kad blo-gai jaučiuosi ir į Kremlių neisiu. Pasiliksiu autobuse. Bet sustojus prie Raudonosios aikštės, viena moteris pasakė, kad iš autobuso nelips, nes blogai jaučiasi. Tada ir aš išlipau, palikęs lagaminėlį ir mažytį siūlo gabalėlį uždėjęs ant rankenos. Kai grįžau, supra-tau, kad niekas nebuvo jo pajudinęs. Moteris autobuse tebesė-dėjo. Pasiklausę propagandos Raudonojoje aikštėje ir Kremliaus viduje, grįžome į viešbutį.

Agentai: „Namus“, „Leonas“ ir „Profesionalas“

Kitą dieną, birželio 4, iš kito oro uosto skridome į Vilnių. Ek-

Knyga apie Vilniaus Šlapelius

Antanas DUNDZILA

Šių metų liepos 30 d. Kali-fornijoje ten gyvenančiai vil-niečių reikalų puoselėtojai Gra-žutei Šlapelytei-Sirutienei prez.

V. Adamkus prisegė Va-sario 16 dienos proga su-teiktą penktojo laipsnio Gedimino ordiną. Ką tik išsakytame sakinyje ypač reikšmingas žodelis – „vilniečių“. Kilusi XX amžiuje su Vilniumi suau-gusioje Šlapelių šeimoje, G. Sirutienė savo gim-tajam Vilniui, o per jį ir vi-sai Lietuvai, pasitarnavo kasdien neužtinkamu, or-dino tikrai vertu būdu. Jos pastangų dėka Vilniuje veikia šiais laikais atre-montuotuose tėvų namuo-se įkurtas Dr. Jurgio ir Marijos Šlapelių vardo muziejus ir šių metų pradžioje pasirodė prof. Vl. Žuko pa-rašyta knyga „Marijos ir Jurgio Šlapelių lietuvių knygynas Vil-niuje“. Nesileidžiant į smulkme-nas, šių dviejų darbų pa-žymėjimo čia pakaks.

Šio rašinio dėmesys sukaup-tas į knygos pasirodymą. Tai re-tos tematikos, kapitalinis lei-dinys apie išskirtines asmeny-bes ir 1906-1945 m. veikusių jų knygyną. Knyga, aišku, yra spaudos paminklų ir duomenų skrynja Šlapelių atminimui, ypač ilgą amželį Vilniuje išgy-venusiai, knygų platinimo bei leidimo srityje nepaprastai daug pasiekusiai Marijai Šlapelienei (1880-1977). Besidomintiems Šlapelių veikla, kuri galėjo baig-tis su M. Šlapelienės mirtimi, knygos pasirodymas šiandieną byloja, kad šios šeimos įtaka tebegyva. Štai 1996 m. Vilniu-

je buvo atidarytas šauniai įren-gtas Šlapelių vardo muziejus, to-dėl muziejaus apimtyje dabar pasirodžiusi knyga gražiai ri-

G. Šlapelytė-Sirutienė su knygos autorium, prof. Vl. Žuku

kiojasi į išliekančias Vilniaus lietuvių kultūrinės pastangas.

Knygą apie Šlapelius sklai-dant, ateina mintis ir apie kitų panašių leidinių pavyzdžius. Vienu iš jų būtų savo tematika, apimtimi bei leidimo laikotar-piu panašus Antano Kučio vei-kalas „Vileišiai“. Tai kukliau atrodantis, 1993 m. pasirodęs veikalas apie garsią Vilniaus krašto bei vėliau visos Lietuvos Vileišių giminę, kuri taip pat bendravo su Šlapeliais. Tenka pripažinti, kad išeivijos istorikas bei publicistas A. Kučys savo medžiagą skaitytojui sklan-džiau išdėstė už ypač biografi-ja persunktą leidinį apie Šlape-lius. Mokslinis Vl. Žuko knygos pobūdis nepalengvina viduti-nio skaitytojo pastangų skaity-ti, gi smulkmenišką metų, pa-vadinimų, bei, pvz., cariniais rubliais (šiais laikais neturint

M. Šlapelienės knygynas 1931 m. Vilniaus senamiestyje

skursantai, sumaišyti su kitais keleiviais, sėdėjo po keturis su-spausti prie mažų staliukų, lagaminai sudėti atvirosose lentynose kaip traukiniuose ar autobusuose. Davė gerti draugno minerali-nio vandens ir vertė klausytis komunistinių dainų ir propagan-dinių kalbų. Viskas labai primityvu, nekalbant jau apie pasibaisė-tinus tualetus.

Vilniuje sutiko daug giminių ir jų draugų. Daug ašarų. Nė vie-no nepažinau, išskyrus seserį. Susipažinimui nebuvo daug laiko, nes laukė autobusas į „Lietuvos“ viešbutį. Vėl su tuo pačiu ben-drakeleiviu apgyvendino 406 kambaryje, ir nuo to momento prasideda slapta „Agentūrinė sekimo byla nr. 122, DŽLAZ“, suside-danti iš 40 lapų „suvestinių“, „pažymų“, „nustatymų“, „slaptų fo-tografijų“. Dokumentus pasirašo etatiniai kagėbistai: pulkinin-kai E.V. Baltinas, V.A. Bukauskas, R. Vaigauskas, papulkinin-kiai S.S. Medekša, V.A. Šiaudinis, majorai V.J. Kuolelis, R. Ma-tiukas, L.T. Losevas, draugas kapitonas Ruginis, minimos kai ku-rios pavardės neetatinųjų seklių, o dar daugiau talkininkų be pavardžių. Iš archyvų surinktos žinios apie visą giminę, išaiškin-ti ir dažniausia nufotografuoti visi asmenys, su kuriais susitikau, nurodyti jų adresai, profesijos, automobilių numeriai. Duomenys labai dažnai klaidingi. Pvz., net mano paties „archyvinėje paieš-kos byloje nr. 38229“, kurioje man duotas „Lietuvos Laisvės Ar-mijos štabo poskyrio viršininko“ titulas, nurodoma, kad mano se-kimas ir paieška okupuotoje Lietuvoje sustabdyta tik 1959 m., nors iš Lietuvos pasitraukiau jau 1944.

Labai įdomu, kad rastuose dokumentuose pasirodo žinomi slapyvardžiai profesionalų KGB agentų, kurie veikė tarp užsienio lietuvių. Vienas jų, „Namus“ (asmeninės bylos nr. 61655) „Lie-tuvos“ viešbutyje 5-sios KGB tarnybos viršininkui pulkininkui E.V. Baltinui padarė pranešimą, rekomenduodamas „neleisti Kojeliui atvykti į TSRS“. Ataskaitoje rašoma: „Agentas atkreipė dėmesį į keletą asmenų, kurie veda antitarybinę liniją. Iš tokių asmenų pa-minėjo Juozą Kojelį, kuris atvyko toje pačioje turistinėje grupėje kaip ir agentas. J. Kojelis, sprendžiant iš jo pasisakymų reakcin-goje JAV emigrantų spaudoje, yra kraštutinių antitarybinių pažiū-

supratimo apie anų laikų toly-gią jų vertę) kainų srautas bet koki skaitytoją stato prieš bū-tiną kokios nors statistikos su-vedimo ir palyginimo uždavinį. Knygos tikslui reikšmingas yra metrikos paskutinis sakiny-s: „Veikalas skiriamas knygoty-rą studijuojančiam akademiniam jaunimui, istorikams ir visiems kitiems skaitytojams, besido-mintiems Vilniaus praeitimi, lie-tuvių buvimu jame“. Manau, kad knygos autorius bus ypač taikęs į studijuojantį jaunimą bei istorikus. Knygoje daug vietos skiriama ryšiams su atskirais pirkeėjais. Čia per Šlapelių kny-gyno prizmę pamatome, kas, kur, kada, kokius leidinius ne tik Lietuvoje, bet beveik visame pa-saulyje iš jų knygyno pirkto. O ką pamatome, tai stebina – ypač laikotarpyje po spaudos drau-dimo panaikinimo. Knygoje sužinome apie plačiai, beveik

užstoja patį mišką.

Gilinantis į knygos turinį, iš-ryškėja, kad autorių gal labiau domino M. Šlapelienės archy-vai, bet ne kas tuose archyvuose reikšmingo M. Šlapelienei, jos knygynui. Pavyzdys iš psl. 147: „Nuo 1860 m. Kaune vei-kė Abraomo Ptašeko knygų ir rašomosios medžiagos krautu-vė. Apie Šlapelienės ryšius su šiuo knygynu pėdsakų nedaug. Tikriausiai dėl to, kad už social-demokratinės literatūros laiky-mą Ptašekas 1906 m. buvo iš-tremtas...“ Sakyčiau, kad čia nuo temos tolokai nukrypta. To-kių tematinį nukrypimą kny-goje gan daug, jie kartais il-goki. Štai, pradedant 253 psl., patalpintas beveik 4 puslapių traktatas apie JAV lietuvių ir jų spaudą. Visa tai savotiškai įdomu, tai rodo autoriaus moks-linę erudiciją, tačiau keliu klausimą, ar ši medžiaga iš

Marija Piaseckaitė-Šlapelienė, 1906 m. pirmoje lietuviškoje operetėje dainavusi Birutės rolę su Kipru Petrausku

knygų (psl. 159): „Tarp pa-gaidautų knygų – Petkevičaitės-Bitės Moterų klausimas, Vydū-no Gimdymo slėpiniai. Yra 8,65 rb perlaida“. Manau, šis pa-vyzdis aiškiai rodo, kad bent kai kurios knygų sutelktos smulk-menos negali būti istoriškai reikšmingos. Teigiamai verti-nant sutelktų duomenų gausą ir nekedenat jų istorinio reikšmin-gumo, tos smulkmenos prašytė prašosi statistinių lentelių, su-vestinių. Pateikus apdorotus duomenis, susidarytų aiškesnis aprašomo gyvenimo vaizdas: dabar pavienių medžių gausa

tikrųjų buvo rinkta knyga ar galbūt kitais tikslais sukaupti pašaliniai duomenys į leidinį apie Šlapelius pateko.

Autorius plačiai nušviečia M. Šlapelienės knygyno veiklą lenkų okupuoto Vilniaus metu 1920-1939 m. Čia dokumen-tuotai sužinome, kad Marija Šlapelienė ir jos prekybos įstai-ga buvo lenkų valdžios engia-ma ir terorizuojama visokiais suvaržymais, mokesčiais, kra-tomis bei pabaudomis. M. Šla-pelienė kantriai ir ištvermingai nešė šį jungą, apie kurį šių (nukelta į 4 psl.)

ru. Jo sūnus Linas Kojelis dirba JAV Valstybės departamente. Agentui su juo (J. Kojeliu) teko bendrauti Lietuvoje labai trumpą laiką jo kelionės Vilniuje metu. Kažko išpėjantį jo elgesyje ne-pastebėta, tačiau, agento nuomone, jis tai darė bijodamas, kad jo neišprašytų iš respublikos, bet nėra abejonės, jog grįžęs į JAV jis vėl tės aktyvią įgimtą veiklą“.

Agentas „Leonas“ prieš mano išvažiavimą iš Lietuvos tikrino išgytas knygas, senus albumus ir žmonos brolio Edvardo Trum-pos prisiminimus. Pažymyje rašoma: „Leonas“ idėmiai susipaži-no su šiais prisiminimais. Jokių negatyvių motyvų juose nebuvo. Šių dalykų išvežimui J. Kojelis leidimą gavo“. Bet pažymyje nepažymėta, kad nebuvo leista išvežti Katalikų kalendorių-žinyną. Kai aš įrodinėčiau, kad tai legalus leidinys, gavau atsakymą, kad neplatinamas knygynuose. Kiek baimės turėjau dėl S. Gedos poe-zijos knygutės, kurią autorius buvo užrašęs poetui Bernardui Brazdžioniui. Mat jis toje knygutėje savo ranka kai kurias alego-rijas išbraukė ir įrašė tikrąją reikšmę. Leidimą išvežti reikėjo gauti iš Kultūros ministerijos. Nusinešiau tas knygas į ministeriją, many-damas, kad padarys išvežamųjų knygų sąrašą ir išduos leidimą. Bet paprasė knygas palikti per naktį. Tada paklausiau, ar reikia palikti ir vaikų knygeles. Gavęs neigiamą atsakymą, Gedos knygutę pridėjau prie vaikų ir išsinešiau. Ministerijoje kalbėjau su p. Sideravičiumi, bet manau, kad ne jis buvo „Leonas“.

„Leonas“ pažymyje manęs nepapeikia: „J. Kojelis – kultūrin-gas ir išsilavinęs žmogus (apie 70 metų). Bendrauja taktiškai. Pokalbių politinėmis temomis vengia“.

Mįslingiausias iš visų agentas „Profesionalas“. Aš pats negaliu suprasti to neilgo dokumento, kurį parašė 1-mos valdybos 1-mo KGB poskyrio viršininkas majoras V.J. Kuolelis ir patvirtino 1-mo KGB poskyrio viršininkas DR PGU KGB TSRS (pagal parei-gas) papulkininkis S.S. Medekša. To dokumento tekstas toks:

Juozo Kojelio ryšiai Lietuvos TSR

Pažymėjimas

Šį pranešimą agentas pristatė kaip ataskaitą apie darbą su JAV (nukelta į 4 psl.)

■ JAV prezidentas Bill Clinton rugpjūčio 28 d. baigė dviejų dienų valstybinę vizitą Nigerijoje ir išvyko į Tanzanijoje vykstančias pilietinio karo nualinto Burundžio taikos derybas. B. Clinton Tanzanijos šiauriniame Arušos mieste prisidės prie buvusio Pietų Afrikos Respublikos (PAR) prezidento Nelsono Mandelos, kuris čia įtikinėja Burundžio kovojančias etnines ir politines puses pasirašyti taikos susitarimą.

■ Indonezijos parlamentas rugpjūčio 28 d. nusprendė, kad turi būti ištirti du paskolų skandalai, susiję su prezidentu Abdurrahman Wahid. Šis žingsnis tikriausiai dar labiau pakurstys politinę įtampą šalyje. Pirmasis skandalas kilo dėl 4,1 mln. dolerių vagystės iš nacionalinės maisto agentūros "Bulog". Vagyste kaltinami žmonės tvirtina, kad veikė A. Wahid nurodymu.

■ Ugniagesiai ir Rusijos nepaprastųjų situacijų ministerijos darbuotojai ieško dingusiųjų be žinios per gaisrą, kilusį rugpjūčio 27 d. Maskvos Oostankino televizijos bokšte. Kaip pranešė gaisro gesinimo štabas, kai kuriais, kol kas nepatvirtintais duomenimis, dingo trys žmonės.

■ Rugpjūčio 27 d. musulmonai sukilėliai paleido penkis įkaitus, tačiau jų slaptavietėje atokioje Pietų Filipinų saloje dar laikomi septyni užsieniečiai. "Abu Sayyaf" grupotei priklausantys musulmonai sukilėliai paleido tris prancūzes, Pietų Afrikos Respublikos piliete, taip pat 57 metų vokiečių Werner Wallert, kurio žmona buvo paleista kiek anksčiau, kai Libija sutiko sumokėti už kiekvieną įkaitą po milijoną dolerių.

■ Bet koks bandymas iškelti nuskendusį Rusijos povandeninį laivą užtruks mažiausiai metus ir gali sukelti radioaktyvių medžiagų nuotėkį, rugpjūčio 24 d. įspėjo norvegų ekspertai. "Teroristai, povandeninio laivo pakelimas nuo jūros dugno turi būti įmanomas. Bet niekas niekada nėra kėlęs atominio povandeninio laivo, ir tai kelia visokių klausimų", pareiškė naktinius aptarnaujančios bendrovės "Stolt Offshore" atstovas spaudai Julian Thomson.

Knyga apie Vilniaus Šlapelius

(atkelta iš 3 psl.)

dienų Lietuvoje kalbėti yra, na, bent nemandinga ar gal net pavojinga... Tik palyginkime: Vilniuje šiais metais "už tautinę nesantaiką kurstančią produkciją" pinigine bauda buvo nubauta 2000 *lietuvio kalendoriaus* leidėja Danutė Balsytė-Lideikienė todėl, kad parodė savo "priešišką nuostatą lenkų atžvilgiu" (*Draugas*, 2000.06.29). Teismo sprendimu jos išleistas kalendorius buvo išimtas iš apyvartos ir net sunaikintas. (D. Lideikienės leidinys yra atskira tema; tikiuosi leidinį pamatyti ir apie jį parašyti.) Kadangi Vl. Žuko knygoje dokumentuoti prieškariniai lenkų valdžios nusikalstami veiksmai prieš lietuvius ir Vilniuje gyvenusią lietuviško knygyno savininkę, tai – ką gali žinoti – gal ir leidinys su lenkų okupuotame Vilniuje J. ir M. Šlapeliams padarytomis skriaudomis gali būti konfiskuotas ir jo leidėjai nubauti... Jei taip įvyktų, tai knyga tuoj pat taptų muziejinės vertės retenybė – inkunabulu.

Prieš pat Vilniaus atgavimą trukusį laikotarpį (1939 rugsėjo 17 - spalio 28) autorius vadina pirmąja Vilniaus krašto sovietų okupacija. Įdomu, kad 1940-1941 m. sovietinės okupacijos metu M. Šlapelienės knygynas nebuvo nacionalizuotas, nors savininkė to tikėjosi ir jam savaip ruošėsi. 1944 m. užgriuvusi trečioji sovietų okupacija aprašyta santūriai ir, reikia pasakyti, trumpokai. Prašosi mintis, kad čia buvo galima sutelkti daug daugiau veiksmingos bei įdomios medžiagos, nes autorius juk pats tuo metu bendravo su M. Šla-

pelienė, dar net šiandieną yra gyvų liudininkų. Šioje knygos vietoje šiek tiek neaišku, nes pinasi dvi knygyno uždarymo datos: iš 405-to psl. duomenų atrodo, kad paskutinę datą būtų galima laikyti 1949 m., tačiau 37-tame psl. (ir kitur) kalbama apie 1945 m.

Stebina, kad straipsniai apie namą-muziejų bei palikuonis idėti jau po asmenvardžių rodyklės, lyg tai koks tai priedėlis, nebe esminė knygos dalis. Mano akimis, muziejus yra integralus Šlapelių veiklos bei palikimo tęsinys, kuriam knygoje net reikėjo daugiau vietos. Tai gyva, šiais laikais veikianti, svarbi institucija. Tai visuomenei lengvai prieinamas ir suprantamas Šlapelių palikimas, natūrali jų vartotojų knygyninystės tąsa.

Žvelgiant į leidinio spaudos darbą, būtina pastebėti, kad iliustracijos kokybiškai atliktos ir beveik kiekvieno puslapio apačioje labai patraukliai, stulpiu surinktos išnašos. Iliustracijų užrašai paprastai suredaguoti, kai kur jų išvis nėra. Keista, kad daug didesniu šriftu surinktas tekstas 35-tame psl. Taip pat keista, kad keli skyriai, pvz., "Knygyno prekių asortimentas" (psl. 94-107), surinkti mažesniu negu normaliai naudotu šriftu. Paminėjus "asortimentą", akį

rėžia Lietuvoje šiuo metu taip mėgstami, kai kur knygoje panaudoti grubūs barbarizmai.

Šlapelių muziejaus žinioje esanti knyga yra pirmos rūšies kandidatė kompiuterizacijai. Tereikia knygos tekstą įvesti į kompiuterį ir elektroniniu būdu – greitai, efektingai ir pigiai – ieškoti atsakymų tolesniems studijinio pobūdžio klausimams. Čia atsivertų tik XXI-me šimtmečio įmanomas istorinės medžiagos tyrinėjimas. Įprastas,

Prie muziejaus įėjimo stovi (iš k. į deš.) Gr. Šlapelytė-Sirutienė ir Šlapelių vardo muziejaus direktorė Alma Gudonytė

mokslinio pobūdžio veikaluose randamas rodyklių ribotumas šiuo būdu gali būti nepaprastai išplėstas. Elektroninė knygos versija muziejaus kompiuteryje taip pat sudarytų galimybę ištaisyti užsilikusias korektūros bei faktines klaidas, kurių neišvengta. Tai irgi būtų teigiamas įnašas, jis didintų leidinio vertę. Taip būtų lengva ir *errata* lapelį paruošti. "Elektroninės knygos" yra šio šimtmečio spaudos ateitis, čia muziejus padary-

tų gražų įnašą šios technologijos plėtojimui Lietuvoje. Tai beveik likimo padovanota, muziejui tolimesnė veiklos sritis, kurią skatina kaip tik šios knygos turinys!

Knyga, be abejo, vertinga, jos išleidimas – svarus įnašas į Vilniaus kultūros istoriją. Knyga taip pat nepaprastai padidina intelektualinį muziejaus turimą. Šalia išlikusių Šlapelių baldų, išstatytų leidinių, eksponuojamos M. Šlapelienės kėdės ir suknėlės, dabar turime dar ir plačios apimties spaudos dokumentą. Taip pat reikšminga, kad iš knygos straipsnio apie šaltinius bei daugybes išnašų visuomenė sužino ir apie Šlapelių medžiagą liečiančius, Vilniaus bibliotekų fonduose esančius gausius archyvus. Šlapelių atminimui tai deramas paminklas.

Džiaugiantis knygos pasirodymu, čia būtina suminėti: autorius Vladą Žuką, Marijos ir Jurgio Šlapelių dukterį, muziejaus diegėją, knygos apie savo tėvus skatintoją bei fondatorę Gražutę Šlapelytę-Sirutienę ir Šlapelių giminaitę, muziejaus direktorę bei knygos leidimu besirūpinusią Almą Gudonytę. Be šių trijų, neturėtume knygos. Be G. Sirutienės ir A. Gudonytės, XVIII-tame šimtmetyje statytame buvusiam Šlapelių name šiandien būtų ne muziejus, bet kokiu nors užsieniečių vardu pasipuošusi "boutique" tipo krautuvė. Šlapelių vardo muziejus praturtina Vilniaus miesto kultūrinį veidą. Šių metų birželio 3 d. muziejaus patalpose viešai sutikta knyga tą akiratį praplečia ir Lietuvai, ir išeivijai.

Vargas dėl turto

Vilkaviškio rajono valdyba nutarė negrąžinti palikuonims buvusio Alvito dvaro pastatų, kurie priklausė Vasario 16-osios Akto signatarui Donatui Malinauskui. Valdybos narių nuomone, nuosavybės teisių į šiuos pastatus atkurti negalima, nes jie privatizuoti ir turi kitus šeimininkus. JAV South Carolina gyvenantis ir Lietuvos pilietybę turintis Donato Malinausko anūkas Tadas Stoma prašymą sugrąžinti buvusio dvaro Alvite pastatus pateikė 1997 m. rudenį. Vilkaviškio rajono valdžia kelerius metus susirašinėjo su p. Stoma įgaliotiniu, kol galiausiai nutarė tuo negrąžinti. Dalis dvaro pastatų dabar priklauso privačiai bendrovei "Alvito žemdirbys". Perstatytame gyve-

namajame name dabar gyvena 20 šeimų, kurios savo butus privatizavo 1992 m. Buvusioje spirito darykloje veikė restoranas, kurį buvo nusipirkęs vienas Vokietijos pilietis. Dabar šį restoraną iš jo nupirko ir atnaujiną Vilkaviškio bendrovė "Švelnusis vėjelis". Valdybai nutarus negrąžinti pastatų, signataro turto paveldėtojai dėl jo galės bylinėtis teisme su dabartiniais savininkais. Nesibaigia ir kito Vasario 16-osios Akto signataro Jono Vailokaicio dukterų, gyvenančių JAV, bandymai atgauti Pažerių dvaro rūmus. Juose dabar įsikūręs Suvalkių dailės muziejus. Kol nerandama abipusiai naudingo sutarimo, rūmai stovi apšęję.

Lietuvos rytas

Amerikos Baltų Laisvės Lyga ragina nenuleisti rankų dėl Kongreso žadėtos paramos Baltijos valstybėms

"Aš esu įsitikinęs, kad mes laimėsime! Kai baigsis visas šis procesas, Amerikos Kongresas paskirs lėšas stiprinti karines pajėgas ne tik Baltijos Valstybių, bet ir kitų naujų demokratinių valstybių", – teigė Amerikos Baltų Laisvės Lygos prezidentas Valdis Pavlovskis. Jo nuomone, tai įvyks todėl, kad Kongresas supras, jog be Amerikos pagalbos nebus nuolatinio saugumo ir demokratijos Europoje, ir todėl, kad Amerikos Baltų Laisvės Lygos ir Amerikos baltiečių informacija įtikins Kongresą, kad yra daug balsuotojų, kuriems šis projektas yra labai svarbus.

V. Pavlovskis sakė jaučiąs di-

delį pasitenkinimą ir pasididžiavimą, kad baltiečiai pajėgę Kongresą įtikinti, jog finansinė parama Rytų Europai ir Baltijos valstybėms rūpi daugeliui balsuotojų ir kad jie šį projektą remia. Kongresas išsiskirstė atostogoms prieš konferencijos komiteto susirinkimą lėšoms paskirti. Susirinkus tik po Padėkos dienos galutiniam nuosprendžiui ir balsavimui.

Amerikos Baltų Laisvės Lygos vykdomojo vicepirmininko Avo Purisild manymu, dabar baltiečiai turi galimybę pasidarbuoti, kad Baltijos Valstybėms nebūtų nutraukta karinio finansavimo parama. "Kongresas atostogaus, bet baltiečiai ran-

koves pasiraitytoje dirbs", – pabrėžė jis.

Amerikos Baltų Laisvės Lyga (toliau - ABLL) pirmoji perspėjo baltiečių visuomenės Amerikoje, kad galim prarasti 20 mln. dol. karinės paramos Baltijos valstybėms, kartu su lėšomis, skirtomis kitoms Rytų Europos valstybėms. ABLL vicepirmininkė Angelė Nelsienė šį Kongreso elgesį savo jiems rašytuose laiškuose įrodinėja esant labai žalingu, ypač dabar, kai Rusija suorkestravo didelį dezinformacijos srautą prieš Baltijos valstybes ir jų piliečius. Atsitiktinai sužinoję, kad 242 milijonai, iš kurių 20 mln. jau buvo numatyta Baltijos valstybėms,

staiga perkelti į neturtingų valstybių skolų atmokėjimo fondą, Amerikos Baltų Laisvės Lyga pradėjo stiprią akciją Kongrese ir visuomenėje spaudžiant Kongreso atstovus, kad Baltijos valstybėms ta numatytoji parama suma būtų sugrąžinta. Be matant prie šios akcijos prisidėjo kitos organizacijos, tokios kaip Vidurio Vakarų Baltų komitetas ir Bendras Amerikos Baltiečių Tautinis komitetas (arba JBANC), JAV LB Vakarų apygarda ir kiti.

Nei Baltieji Rūmai, nei Valsybės Departamentas nebuvo painformuoti apie Kongrese daromus pakeitimus ir jie be svyravimo remia projektą grąžinti šiuos 20 milijonų Baltijos Valstybėms. ABL Lyga painformavo Senato ir Atstovų Rūmų už-

sienio operacijų komitetus ir jų patarėjus apie stiprų baltiečių protestą dėl 20 mln. atėmimo.

Po telefoninio vjaus ABLL pastangomis dar buvo rašomi asmeniniai laišukai visiems 24-iems konferencijos komiteto nariams ir Kongreso vadovams. Dėl visų šių pastangų kongresm. Maxine Waters (D-Ca) ir sen. Bingaman įstatymo pataisos kol kas atidėtos.

Prašome ir toliau įtaigoti konferencijos narius, savo senatorius ir Atstovų Rūmų narius, kad jie balsuotų prieš Maxine Waters Amendment #397 ir Senator Bingaman Amendment #3491, o nuorašus-kopijas ir jų atsakymus prašome siųsti Angelei Nelsienei: fax: (714) 680-3269, e-mail: nelsas@world-net.att.net ABLL inform.

Kagėbistų apsuptyje Lietuvoje, 1986 m.

JUOZAS KOJELIS

3

piliečių J. Kojeliu, aplankiusiu Lietuvos TSR su turistine viza.

Priemonės

Šio pranešimo kopiją nusiųsti į 5-tą KGB tarnybą Lietuvos TSR ir į 2-rą KGB valdybą Lietuvos TSR.

Vadovų rezoliucijos

Prašau paimti kontrolėn būsimus "Profesionalo" giminių atvykimus į respubliką, kad būtų rastas priėjimas prie objekto.

Šis dokumentas, kaip ir visi kiti, parašytas rusiškai, bet išvers-tas gero vertėjo.

Prie šio dokumento prijungtas 17 žmonių, daugiausia giminių, sąrašas su adresais, profesijomis, giminytės ryšiais, gimimo datomis, telefonais (jei turėjo). Daugybė netikslumų. Prie dviejų asmenų pridėtos datos, kada būk susitikę su "BALF emisaru A. Bagdonu".

Man asmeniškai skirta atskira pažyma, "pagal archyvinę paieškos bylą nr. 38229". Čia rašoma:

Kojelis Juozas, Jokūbo, gim. 1918 m. Užvenčio raj. Vieksnelių km.; mokytojas. Paieškos paskelbimo priežastis buvo medžiaga, jog Kojelis J.J. nuo 1944 iki 1945 m. buvo antitarybinės organizacijos LLA nariu. Užėmė LLA štabo poskyrio viršininko postą. Nustatyta, kad 1944 m. jis, būdamas paieškomas, mokytojavo Luokės progimnazijoje. Pasitraukus vokiečiams, slėpėsi. Vieta nenustatyta. 1959 m. Kojelio paieškos nutrauktos dėl nusikalstamos veiklos menkaveiksmiškumo".

Visi dariniai, išskyrus vardą, pavardę ir tėvo vardą, neteisingi. Net ir gimimo data.

Prie mano pažymos prijungtas visos šeimos sąrašas.

Šį dokumentą paruošė Vyriausias 2-ros valdybos 2-ro poskyrio 5-tos tarnybos įgaliotinis kapitonas Ruginis.

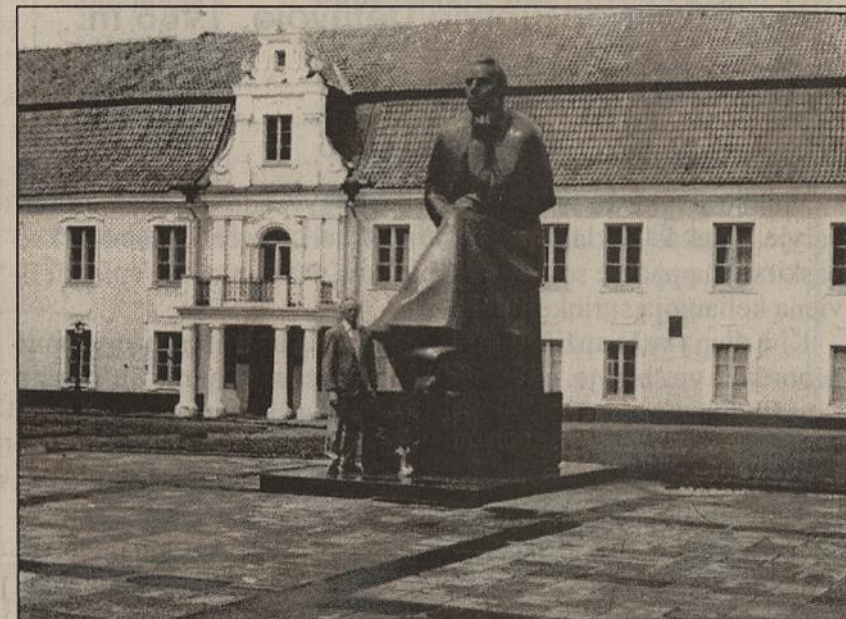
Vienos dienos sekimo suvestinė

Kiekvienos dienos sekimo suvestinėse aš buvau vadinamas "Kumov" arba "objektas Kumov". Kad skaitytojas galėtų geriau suprasti sekimo techniką, pateikiu birželio 9 dienos suvestinę nr. 850. Joje rašoma:

"2-ro skyriaus 5-tos KGB tarnybos viršininkui papulkininkui draugui V. A. Šiaudiniui, apie objektą Kumov birželio 9 d. Initiatorius draugas Ruginis. Stebėjimas pradėtas 1986 m. birželio 9 d. 8:00 val., stebėjimas baigtas 1986 m. birželio 9 d. 22:00 val. Neetatinių viešbučio "Lietuva" darbuotojo pranešimu "Kumov" nuo 8 val. iki 8 val. 25 min. pusręčiavo "švediškame stale", po to pakilo į viršų.

9 val. 25 min. jis su fotoaparatu nusileido į holą. Tuo metu į iš miesto į viešbutį atėjo objektas "Remov" [? – JK] ir 65-70 metų vyras, kuris yra automobilio "Žiguliai-8572 LLE" vairuotojas. "Remov" rankos paspaudimu pasisveikino su "Kumov", pristatė jam minėtą vyriškį, o pats nuėjo į liftą. "Kumov" su tuo vyriškiu pajėjo į šalį ir maždaug 7 minutes apie kažką kalbėjosi. Pokalbio iniciatoriumi buvo tas vyriškis.

Po to jie rankos paspaudimu išsiskyrė, vyras priėjo prie turistės Orška [? – JK], kuri išėjo iš restorano, o "Kumov" priėjo prie viešbučio durų, mostelėjo ranka 20-23 metų vaikiniui, kuris laukė gatvėje prie įėjimo, o paskui, kažką kalbėdamiesi, išėjo kartu su vaiku. Ukmėrgės gatvėje prie viešbučio "Turistas" jie pasuko į Šv. Rapolo bažnyčios pusę. Sustoję. Vaikinas bėgte grįžo į viešbutį, atidavė raktą portje, o užsienietis 9 val. 40 min. užėjo į Šv. Rapolo bažnyčią. Bažnyčioje buvo mišios. "Kumov" 5 minutes meldėsi, po to išėjo iš bažnyčios, susitiko su tuo vaiku ir kalbėdamiesi 10 val. 10 min. atėjo į VVU [Vilniaus universitetą], kur iš karto užėjo

Juozas Kojelis prie Maironio paminklo Kaune

į knygų parduotuvę. Ten vaikinas keletą kartų nufotografavo "Kumov" su knygomis rankose. Objektas apžiūrėjo knygų vitrinas, nusipirko miesto planą, abu nuėjo į Didįjį kiemą, vaikinas keletą kartų nufotografavo užsienietį "Alma Mater" fone ir prie Mokslo muziejaus. Abu užėjo į muziejų.

Po 20 minučių išėjo, apžiūrėjo visus kiemus ir pro pašalinį išėjimą įėjo į centrinį universiteto pastatą. Vaikinas iš karto nuėjo į biblioteką, o "Kumov" laukė vestibulyje. Po 5 minučių vaikinas išėjo iš bibliotekos, abu priėjo prie telefono-automato koridoriuje ir užsienietis kažkur paskambino.

11 val. 10 min. Gorkio gatvę jie išėjo iš universiteto ir nuėjo į 23-jame name esantį paštą. Ten "Kumov" pasiuntė telegramą. (bus daugiau)

Sveikatos kertė

Delčios dieta

I diena: 6 virti kiaušiniai (kietai).
II diena: 0,5 kg virtos jautienos arba veršienos.
III diena: 0,5 kg varškės.
IV diena: 1,5 stiklinės ryžių (iš vakaro pamerkti).
V diena: 0,5 kg morkų ir 0,5 kg obuolių.

VI diena: 7 virtos bulvės su lupyna (pavirti 10 min. ir nukošus palaikyti).
VII diena: Valgyti bet ką, ką valgėme 6 dienas.

Per 7 dienas krenta 5 kg.

Depresija

Depresija - vienas iš dažniausiai pasitaikančių psichikos sutrikimų. Depresijos sąvoka atsirado tik XIX amžiuje ir siejama su vokiečių psichiatro E. Krepelino vardu. Ligoninių, sergančių depresija, paskutiniai metai daugėja.

Depresija - tai liga, kuriai būdinga liguistai prislėgta nuotaika, sulėtėjęs mąstymas ir jausimai. Šia liga serga vyrai ir moterys, jauni ir seni. Kasmet pasaulyje ja serga 6-17% gyventojų. Kad depresija aktuali problema Lietuvoje, galima spręsti iš didėjančio savižudybių skaičiaus. Moterys suseraga 2 kartus dažniau nei vyrai.

Kas yra depresija? Depresija yra ne tik "bloga nuotaika" ar "nusiminimas". Tai daugiau negu būti liūdnam ar jausti širdgėlą po netekties. Tai liga (kaip diabetas, aukštas kraujospaudimas ar širdies liga), kuri diena po dienos veikia mintis, jausmus, fizinę sveikatą ir elgseną. Depresija nėra trūkumas ar silpnybė. Tai yra liga. Ji pagydoma.

Įvairių depresijos formų dažniausios priežastys

Organinės depresijos:

- smegenų pakitimai (pvz., insultas);
- hormonų pusiausvyros sutrikimai (pvz., nėštumas, paauglystė);
- virusinė infekcija (pvz., gripas, AIDS);

- medikamentai (pvz., kontraceptinės tabletės, beta-blokečiai);
- kitos ligos (pvz., diabetas, širdies-kraujagyslių ligos, Parkinsono liga, kitos psichinės ligos).

Reaktyvinės depresijos:

- artimo žmogaus mirtis;
- išsiskyrimas;
- darbovietės ar finansinė krizė;
- gilus neigiamas išgyvenimas.

Endogeninės depresijos:

- paveldimumas;
- cheminiai organizmo pakitimai, veikiantys smegenis.

Žiemos depresijos:

- hormonų ir energijos apykaitos sutrikimai;
- šviesos trūkumas.

Manija, arba bipolinis sutrikimas

Kai kuriems ligoniams būdingi nuotaikos pokyčiai: prislėgta (depresija) ir pakili (manija) nuotaika, kuri gali trukti nuo kelių dienų iki kelių mėnesių. Tarp pakilimų ir nuopolių jie jaučiasi visiškai normaliai. Bipolinis sutrikimas pažeidžia 1 iš 100 žmonių. Kaip paveldima akių spalva, taip ir bipolinis sutrikimas dažniausiai paveldimas. Jį gali sukelti ir kitos somatinės problemos - galvos sužeidimas, neurologinės ar kitos bendro pobūdžio ligos.

Dr. Raimondas Berle

(tęsinys kitame nr.)

Uodai ir West Nilo virusas

Pastaruoju metu žmonės, ypač gyvenantieji New Yorko mieste ir apylinkėse, ypač susirūpinę dėl pavojaus apsikrėsti West Nilo virusu, kurį jau praejusią vasarą ėmė nešioti uodai. Tik nedaugelis gali išlikti visai ramūs, kai kasdien skelbiamos žinios per televiziją apie tai Bronx, tai Queense, tai dar kur nors rastus negyvus paukščius, kas rodo, jog aplinkui vis dėlto yra pavojingų uodų. Per televiziją ir radiją taip pat nuolat pranešinėjama, kada ir kokiuose rajonuose vykdomi uodų "bombardavimai" - cheminiai purškimai. Yra nuomonių, kad tai gali pakenkti labiau negu pats virusas, bet New Yorko meras R. Giuliani mano, jog tai vienintelė išeitis kaip plačiu mastu apsaugoti nuo galimos nelaimės.

Kas gi yra mums visiems taip gerai "pažįstami" uodai, ar daug šansų turim apsikrėsti West Nilo virusu ir kaip galime bent kiek patys nuo to apsaugoti?

Uodai (angl. mosquito/toes; isp. ir portug. mosca; lot. musca) yra vabzdžių klasės Culicidae dvisparniai, ilgaūsių vabzdžių, kurių patelės turi ilgus čiuptuvėlius, kuriais gali įdurti ir siurbti kraują iš žinduolių klasės gyvūnų (įskaitant žmogų); jie gali būti žalingi, nes perneša tokias ligas kaip malariją, geltonąjį karštinę ir kt. Uodai patinai minta žiedų nektaru, o uodės patelės daugiausia siurbia gyvulių (dažn. paukščių) kraują, nes tiksliai prisisiurbusios kraują jos gali padėti kiaušinius. Iš kraujasiurblių paprastasis uodas (*Culex pipiens*) var-

gina, ypač vakarais, kaip siurbikas. Pavojingiausia yra malarinių gentis *Anopheles* ir ypač dėmėtasis malarinis uodas (*Anopheles maculipennis*). Paprastasis ir malarinis uodas panašūs vienas į kitą, bet ir vieno ir antro imago, lerva ir lėliukė turi žymių skiriamųjų bruožų, kuriuos įžiūri tiksliai specialistai. Uodės patelės kiaušinius deda į vandenį, o jų lervos turi kvėpuoti atmosferos oru, dėl to turi pakilti iki vandens paviršiaus, kol išsivysto suaugęs uodas.

Paprastai uodų įkandimai yra nekenksmingi, sukeliantys tik trumpalaikį niežėjimą ir išnykstantys. Bet kartais įgėlimai gali būti skausmingi, tuomet dažnai lydi odos paraudimas, ištinimas, niežėjimas. Dauguma uodų ligų neperneša. Iki 1999 metų Nassau apylinkėje nebuvo užfiksuotas nė vienas uodų sukeltas ligos atvejis. Tačiau praejusią vasarą identifikuotas uodų perneštas West Nilo virusas (WNV, arba West Nile Virus) privertė susirūpinti.

WNV simptomai paprastai pasirodo praėjus 5-10 dienų po įkandimo. Kai kurie žmonės gali neturėti simptomų arba pajusti tik lengvą temperatūros pakilimą arba galvos skausmą. Stiprios infekcijos pasireiškia aukšta temperatūra, galvos silpnumu, traukuliais ar paralyžiumi. Virusui labiausiai pasiduodantys žmonės yra vyresnio amžiaus arba tie, kurių yra nusilpusi imuninė sistema. West Nilo virusui skiepai dar neišrasti ir gydymas tėra simptominis.

(mukelta į 7 psl.)

Gėrimai

Sojos pienas

Stiklinę sojos smulkiai sumalkite kavamale, užpilkite 5 stiklines šalto vandens ir brinkinkite 2 valandas. Ant mažos ugnies virkite 20-30 min. Kad neprisviltų, nuolat maišykite. Tuomet perkoškite per tankų sietelį arba marlę. Jeigu vanduo nugaravo, į nukoštą skystį įpilkite vandens, kad būtų 5 stiklinės, įberkite truputį druskos, įdėkite fruktozės, medaus arba

cukraus. Nukoštų tirščių neišmeskite, įberkite druskos ir pastatykite šiltoje vietoje (+18 C arba +68 F). Po 2 parų masė užrūgsta ir ją galima valgyti vietoj varškės.

Laukinių žolių gėrimas

Pririnkite įvairių laukinių žolių (notrelės, pienuų lapų ir žiedų, rasakilos, truputį dilgėlių lapų, garšvos). Sulčiaspau- de išspauskite sultis arba supjaustykite jas, sugrūškite mediniu šaukštu, užpilkite vandeniu, 5 min. palaikykite ir per-

koškite. Į išsunktą skystį įdėkite dirbtinio medaus ir įpilkite citrinos arba kitų rūgščių sulčių. Šio gėrimo nepatartina ilgai laikyti, nes mažėja jo vertė. Spausdami ir kitas sultis, neužmirškite įdėti nors sauja laukinių žolių.

Darius Kasparaitis padės atsigauti ledo rituliui Lietuvoje

(atkelta iš 1 psl.)

jas pavyktų užbaigti per metus.

Kalbėdamas apie ledo ritulio ateitį Lietuvoje, R. Bučys pasidžiaugė, jog Lietuva geografiškai esanti geroje vietoje. "Ap- link visi žaidžia ledo ritulį", teigė federacijos vadovas.

Savo karjerą NHL D. Kasparaitis pradėjo 1992 metais New Yorko "Islanders" ekipoje. Nuo 1996-1997 metų sezono vidurio jis rungtyniauja Pittsburgho "Penguins" klube. Iš viso lygoje jis žaidė 491 rungtynes ir įmušė 16 įvarčių.

Rungtyniaudamas Rusijos ledo ritulio rinktinėje, 1992 metais D. Kasparaitis tapo Albervilio (Prancūzija) žiemos olimpinių žaidynių čempionu.

Omnitel Laikas

"Trys tigriukai" dainuos Philadelphiaje

Philadelphijos lietuvių telkinio kultūrinių renginių sezona atidarys trijų jaunų dainininkų vienetas iš Lietuvos, pasivadinęs "Trys tigriukai" vardu. Tai Ramojus Motuzas, Vytautas Syrusas ir Aurimas Jurgelevičius. Įdomus vieneto vardas atsirado iš to, kad pirmas jų viešas koncertas buvo kartu su garsiais Lietuvos operos "tigrais" V. Noreika, E. Kaniava ir V. Prudnikovu abiturientų išleisti vakare Vilniaus Sporto rūmuose. Po šio labai gerai pasisekusio pasirodymo sekė daug kitų.

"Trijų tigriukų" mokytoja yra Eleonora Rakauskienė, Salomėjos Neries gimnazijos dėstytoja, plačiai žinoma kaip jaunųjų talentų kūrėja ir puoselėtoja. Jos paruošti vaikai yra buvę ne vieno populiaraus "Dainų dainelės" konkurso laimėtojai.

Visi trys jauni "tigriukai" yra Salomėjos Neries gimnazijos mokiniai ir visi trys yra iš garsiojo "Ąžuoliuko" choro. Mokytoja E. Rakauskienė labai piktina jaunimo klausoma šiuolaikinė muzika ir ji nenori, kad jauni- mas būtų auklėjamas tik blogais pavyzdžiais. Jos mokomi vaikai dainuoja apie meilę, grožį ir gerumą. Per savo 16 darbo metų su vaikais E. Rakauskienė turi sukaupusi didžiulį dainų kraitį. Tad ir "Trijų tigriukų" repertuarą sudarys pačios gražiausios ir melodingiausios, daugiausia lietuvių kompozitorių dainos. Iš- eivijos lietuviai, kuriems teko girdėti "Tris tigriukus" dainuojant Valstybės dienos koncerte Nepriklausomybės aikštėje, bu- vo jais susižavėję ir su entuziazmu juos rekomendavo JAV LB Kultūros tarybos pirmininkei Marijai Remienei, kuri ėmėsi

organizuoti jų maršrutą Amerikoje.

Philadelphijoje koncertą rengia Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba ir Lietuvių Namai. Koncertas įvyks **sekmadienį, rugsėjo 17 d., 2 v. p.p.** Lietuvių Namuose. Bilietų kaina \$12, pensininkams ir studentams \$10, vaikams iki 16 m. veltui. Prieš koncertą, nuo 12 val., Lietuvių Namų vidurinėje salėje bus galima pavalgyti lietuviškus pietus. Philadelphijos apylinkių lietuviai nuo pietinės New Jersey iki Pensilvanijos buvusių angliakasių rajonų ir Delaware valstijos yra kviečiami praleisti gražią, kultūringą rugsėjo popietę *Philadelphijos Lietuvių Namuose (Lithuanian Music Hall, 2715 E. Allegheny Ave., tuoj pat išsukus iš I-95 greitkelio).*

Teresė Gečienė

Amerikos Baltų Laisvės Lyga susitiko su Lietuvos Prezidentu

Š. m. liepos 29 d. Amerikos Baltų Laisvės Lygos direktoriai susitiko su Lietuvos Respublikos prezidentu Valdu Adamkumi, kuris buvo atvykęs į Los Angeles dalyvauti Lietuvos Vyčių tarybos suvažiavime. Susitikime su V. Adamkumi, ABLL direktoriai turėjo progą painformuoti Lietuvos Prezidentą apie savo organizaciją, jos tikslus ir vykdomus projektus, kurie susiję su Baltijos valstybių laisve, demokratija ir sau-

gumu, įskaitant ir paskutinį įsipareigojimą - kad būtų sugrąžinta Baltijos Valstybėms numatyti 20 mln. dolerių jų karinių pajėgų stiprinimui rengiantis NATO narystei. Prezidentas V. Adamkus išreiškė savo gilią padėką Amerikos Baltų Laisvės Lygai (Baltic American Freedom League) už jos pastangas padėti savo gimtinėms, paprašė ir toliau tęsti jų vykdomus projektus - reikalingą ir svarbų darbą.

Angelė Nelsienė su LR prezidentu Valdu Adamkumi Prezidentūroje Vilniuje

Buvo malonu išgirsti prezidento V. Adamkaus įvertinimą ir teigimą, kad visos trys Baltijos Respublikos - Lietuva, Latvija ir Estija - vieningai ir sutartinai dirba, kad būtų pakviestos į NATO ir Europos Sąjungą. Jis pabrėžė, kad visų trijų valstybių kooperavimas, informacijos pasikeitimas ir tarpusavio darna sklandžiau nei bet kada vyksta.

Prez. V. Adamkus ypač pabrėžė, kad Lietuvos užsienio politikos prioritetai nepasikeitė ir kad tai yra aktyvi veikla siekiant NATO ir Europos Sąjungos narystės. Savo ruožtu ABLL direktoriai turėjo galimybės Lietuvos Prezidentui išreikšti ir savo rūpesčius dėl ten esamos padėties.

Apie 45 minutes trukusiame pokalbyje dalyvavo ABLL pirmininkas Valdis Pavlovskis, vykd. vicepirm. Avo Purisild, išdininkas Heino Nurmberg ir direktoriai: Aivars Jerumanis, Juozas Pupius, Linas Udrys ir Angelė Nelsienė.

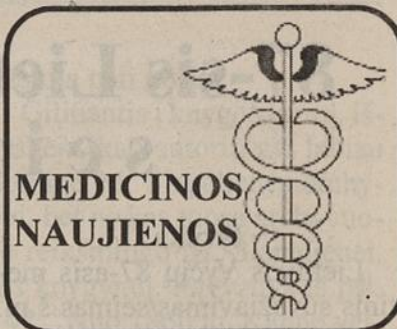
Atsisveikinant prezidentas V. Adamkus kiekvienos tautybės atstovui(-ei) įteikė po dovanėlę.

Angelė Nelsienė, ABLL (BAFL) direktorė

Lietuvoje buvo švenčiama Žolinė

Seimo nutarimu šiemet pirmą kartą nedarbo diena buvo Švč. Mergelės Marijos Dangūnės šventė - Žolinė. Didieji atleidai vyko Pivašiunuose, Pažėruose, Krekenavoje, kitose Lietuvos parapijose. Į atlaidus suvažiavo daugybė žmonių. Trys poilsio dienos buvo puiki proga susitikti išsibarsčiusiems giminėms.

ELTA

Merginoms gali sutrikti apetitas ir atsirasti svorio problemų, jei jų maitinimasis pradedamas anksti kontroliuoti, rašo „Berliner Morgenpost“. Taip nusprendė amerikiečiai, ištyrę 197 motinas ir ikimokyklinio amžiaus dukras. Apklaustos motinos teigė, jog jos pačios kovoja su viršsvoriu ir taip pat griežčiau kontroliuoja dukrų mitybą. Paaikėjo, kad šios mergaitės taip pat sveria daugiau, nei kitos jų bendraamžės. Leidžiant rinktis žaislą ar saldumynus, jos mieliau išsirinkdavo pastaruosius. Mokslininkai mano, kad viršsvorio problemos gali būti auklėjimo pasekmė.

Kanadoje atliktas tyrimas rodo, kad vaikams, kuriems buvo naudotas kremas nuo saulės, atsiranda mažiau naujų apgamų. Tyrimė dalyvavo daugiau kaip trijų metų sulaukę 458 vaikai. 222 vaikams naudotas kremas, kurio apsaugos koeficientas 30, jei saulėje reikėdavo būti ilgiau kaip 30 minučių. Kitoms 236 vaikams, kurie sudarė kontrolinę grupę, apsauginis kremas nebuvo naudotas. Po trijų metų vaikai buvo patikrinti ir paaikėjo, kad vaikams, kuriems buvo naudotas apsauginis kremas, naujų apgamų atsirado mažiau (vidutiniškai 24, kai kontrolinėje grupėje - 28). Strazdanotiems vaikams atsirado 30-40 % mažiau naujų apgamų, nei bendraamžiams kontrolinėje grupėje.

Kad pasivaikščiojimas yra malonus laiko praleidimas, žino kiekvienas. Visai neseniai gydytojai natvartino, kad šis malonumas apsaugo nuo insulto. Amerikiečių mokslininkai net 8 metus stebėjo 72,000 moterų, kurių amžius nuo 40 iki 65 metų. Iš jų 407 patyrė insultą, 258 insultų buvo išeminės kilmės. Ilgamečių tyrimų rezultatai parodė, kad trisdešimties minučių kasdienis pasivaikščiojimas išeminio insulto riziką sumažina net 23-40%. Nejau dar dvejojate ar šiandien eisite pasivaikščioti? Ta proga galite pasikviesti ir draugą - bus dviguba nauda.

Riebalai būtini organizmui. Ištyrus sportininkus, paaikėjo, kad riebalai yra svarbus energijos šaltinis, ypač kai energijos išnaudojama daug. Dieta be riebalų gali sukelti ne tik imuninės sistemos nusilpimą, bet ir rimtas širdies bei kraujotakos ligas. Patartina, kad 25-30% dienos maisto kalorijų sudarytų riebalai.

Danijoje atliktas tyrimas su 78 moterimis parodė, jog kasdien vartojant žuvų taukus ir vitamą B12 galima žymiai sumažinti menstruacinius negalavimus. Šiuos produktus vartojančias moteris tokie negalavimai, kaip pilvo apačios skausmas, galvos skausmai, pykinimas ir nuovargis, vargino žymiai mažiau. Žuvų taukuose randamos omega-3 riebiosios rūgštys priešūdegiminis veikimas jau seniai žinomas, bet dar iki šiol neaišku, kodėl ją vartojant kartu su vitaminu B12 gaunamas toks teigiamas poveikis.

Celiulitas gydomas įvyniojimais, spalvų terapija (spalva ardo celiulito ląstelės kietąjį apvalkalėlį), masažu (jei neišsiplėte kapiliarai). Taip pat gera procedūra - elektrostimuliacija, suteikianti didelį krūvį raumenims ir stimuliuojanti kraują apytaką. Kosmetologijos kabinetuose taip pat gydoma ultragarsu, lazeriu, purvo aplikacijomis, akupunktūra ir akupresūra.

87-sis Lietuvos Vyčių seimas

Išvyka

Lietuvos Vyčių 87-asis metinis suvažiavimas/seimas š.m. liepos 27-30 d. įvyko Sheraton Universal viešbutyje, Hollywood Hills, Kalifornijoje. Anksčiau atvykusiems seimo dalyviams trečiadienį, liepos 26 d., buvo suruošta įdomi išvyka į Los Angeles miestą ir Hollywoodą. Išvykoj dalyvavo apie 60 dalyvių.

"Džiaugiamės savo tikyba, šeima ir kilme"

Lietuvos Vyčių suvažiavimas vyko šūkio "Džiaugiamės savo tikyba, šeima ir kilme" dvasioje. Seimą globojo Los Angeles 133-ji kuopa.

Suvažiavimas pradėtas ketvirtadienį š.v. Mišiomis š.v. Kazimiero bažnyčioje. Iškilmingai įnešus vėliavas, Mišios buvo aukojamos už Lietuvos Vyčius. Š.v. Mišias aukojė kun. Gintaras Grušas, kun. Francis Karvelis ir kun. Astijus Kunys. Savo pamoksle kun. Grušas išreiškė padėką dalyvauti š.v. Mišiose kartu su vyčiais. Mišių metu giedojo parapijos choras, vadovaujamas Viktoro Ralio.

Pirmas seimo posėdis

Po Mišių seimo atidarymas vyko viešbučio salėje. Seimą atidarė centro valdybos pirmininkas Jonas Mankus. Garbės narys kandidatas kun. Peter A.

Shakalis sukalbėjo maldą. Sugiedoti JAV, Lietuvos ir Vyčių himnai. Dalyvius sveikino 133-os kuopos šio seimo rengimo komiteto pirmininkė Marytė Šepikaitė.

Prezidiumą sudarė: William Piacentini (103 kuopa, Providence, R.I.), ko-pirmininkai Robert A. Martin Jr. (16 kuopa, Bridgeport, IL) ir Agnes Mickunas (3 kuopa, Philadelphia, PA).

Sekretoriavo seselės vienuolės Johanna M. Shainiauskas ir Theresa Papsis (abi iš 112 kuopos, Chicago, IL).

Rezoliucijų komisiją sudarė: Theresa Strolia, Jean Kapochus Mihalik, Elinor Sluzas, seselė vienuolė Helen Ivanauskas ir Bernice Aviza.

Sveikinių komitetą sudarė: Sophia Sakalys, Antoinette Sakal, Leonard Kapochus ir Anne Vaichus. Seimo eigos parlamentarinės eigos patarėjas buvo Peter Paul Zansitis.

Mandatų komitetą sudarė: Mark H. Bell, Isabel Peterson, June Grenier, Irene Ozalis ir Lillian Greymas.

C.V. pirmininkas Jonas Mankus atliko išsamų praėjusių metų organizacijos veiklos pranešimą. Lietuvių kalbos ir kultūros pirmininkas, garbės narys muz. Faustas Strolia padarė pranešimą apie atliktą užduotį - Vyčių himno reviziją. Buvo šiek

ties pakeista muzika ir žodžiai, priderinant prie šio laiko dvasios. Pakeitimai, po trumpų diskusijų, buvo priimti. Iždininkas Richard Niedvares apibūdino organizacijos išdą, pasiūlė biudžetą 2001-01 veiklos metams, kuris buvo delegatų priimtas.

Posėdis baigtas malda.

Vakare vyko susipažinimo vakaras. Vyčiai buvo pakviesti apsilankyti kokteiliams pas lietuvių kilmės aktorę Rutą Kilmontę-Lee ir jos vyrą Webb Lowe jų gražioje namuose. Po to visi persikėlė į š.v. Kazimiero parapiją, kur vyko linksmavakaris "pliažo gegužinė" (beach party). Akordeonu grojo Art Walunas.

Antroji suvažiavimo diena

Penktadienį, liepos 28 d., viešbutyje aukotos š.v. Mišios už mirusius Lietuvos vyčius ir organizacijos rėmėjus. Mišias atnašavo kun. Peter A. Shakalis ir kun. Francis Karvelis. Giesmes pianinu palėdėjo muz. Faustas Strolia.

Sekė "Pagalba Lietuvai" steigėjo ir direktorių tarybos pirmininko Roberto Boris pranešimas apie šio padalinio praėjusių 10 metų sėkmingą veiklą. Iki šiol buvo išsiųsti 83 talpinčiai, kurių vertė siekė virš 63 mln. dol. Iš piniginių aukų (iš 6,734 aukotojų) buvo surinkta 241,183.74 dol. Š.v. Juozapo seminarijos Vilniuje klierikų išsūnijimų ir specialaus stipendijų fondo kunigams toliau tęsti mokslus įsteigimui. 310,233.00 dol. surinkta talpinčių transportacijos išlaidoms padengti, Vilniaus vaikų dienos centru, Motinos Teresės Gailėstingumo seselių nakvynės namams, Motinos ir vaiko namams Vilniuje, š.v. Klaros mirštančiųjų ligoninėje Utenoje, įvairioms bažnyčioms, ligoninėms ir klinikoms.

Visiems dėkota už nuolatinį nuoširdumą ir finansinę paramą. Popietinis, jau trečiasis šio suvažiavimo posėdis vėl buvo pradėtas malda. William Piacentini, prezidiumo pirmininkas, praleido visus metus Lietuvoje ir dabar pasakojo išpūdžius kaip mokęs studentus anglų kalbos Rokiškyje.

Perskaitytos įvairios rezoliucijos. Posėdis baigtas malda.

Vakare vyko kultūros vakaras, kuriame pagrindinę įvairių stilių lietuviškų dainų programą atliko trys sesutės Grikavičiūtės (Emilija, Ani ir Loretta).

Trečioji suvažiavimo diena

Šeštadienis, liepos 29 d., pradėtas kun. Peter A. Shakalio ir kun. Francis Karvelio aukotomis š.v. Mišiomis už Lietuvos

žmones. Giesmes lydėjo muz. Faustas Strolia.

Ketvirtajame seimo posėdyje vėl vyko įvairūs pranešimai, pasiūlymai, diskusijos ir balsavimai, skaitomos rezoliucijos. Raštiški sveikinimai buvo gauti iš daugelio įvairių organizacijų ir kongregacijų.

Šiame posėdyje dalyvavo Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus ir Lietuvos ambasadorius Washingtone dr. Stasys Sakalauskas. Prezidentas Valdas Adamkus sveikino Lietuvos Vyčius jų suvažiavimo proga ir džiaugėsi galėjęs dalyvauti, linkėjo darbingo ir sėkmingo posėdžio.

C.V. Ritualų komisijos narė Elsie Kosmisky paskelbė 4-to laipsnio kandidatus.

Garbės narė ir Lietuvos Vyčių Fondo pirmininkė Loretta Stukienė pranešė metinę fondo apyskaitą ir apibūdino šio padalinio praėjusių metų veiklą.

Vyko specialus aukų vajus projektui "Religinio švietimo programa", kuris kartu su LCRA telkia lėšas mokyklinių vaikų titybos vadovėliams. Per pereinamąjį suvažiavimą šiam tikslui buvo surinkta 4,000 dol.

Padarytas pranešimas apie sėkmingą rašinių konkursą. Šių metų temos buvo: *Lietuvos Vyčiai; nario lietuvių kilme; arba Lietuva: kas arčiausia prie širdies*. Šių metų laimėtojai: pirma vieta (\$300) – Jean Valente, 50 k., New Haven, CT; antra vieta (\$200) – seselė vienuolė Helen Ivanauskas, 1 k., Brooklyn, MA; trečia vieta (\$100) – Patrice Genchauskas, 3 k., Philadelphia, PA. Esame dėkingi prelatui Juozui Prunskui už jo dosnumą aukojant specialią \$10,500.00 stipendiją LV Fondui. Palūkanos iš šios stipendijos kasmet yra naudojamos laimėtojų apdovanojimui.

Sekė naujos Centro valdybos rinkimai.

Naująją 2000-2001 m. Centro valdybą sudaro:

Dvasios vadas – prelatas kun. Juozas Anderlonis, pirmininkas – Robert A. Martin Jr. III, I vicepirmininkas – Bernice Aviza, II vicepirmininkas – Elena Nakrosis, III vicepirmininkas (jaunimui) – Annamari Sluzas-Berger, protokolų sekretorė – seselė Joanna Shainiauskas, finansų sekr. – Mark H. Bell, iždininkas – Richard Niedvares, išdų patikėtiniai – Agnes Mickunas ir Rita Sussko.

Komisijos ir jų pirmininkai:

Lietuvių reikalų – John Mankus, Lietuvių kultūros ir kalbos – Faustas Strolia, Ritualų – Clemensine Miller, Stipendijų – Irena Gečaitė-McCarthy, Ryšių su visuomene – Regina Juškaitė.

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš **lietuvių įsteigto ir vadovaujamo**

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-kerių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

- * Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA
- * Čekių sąskaitas - asmeniškas ir komercines
- * Paskolas - namų, namų remonto, Home Equity ir automobilių
- * ATM naują mašiną ir korteles
- * Įsiseiginių pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos, pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos **Kalbame lietuviškai...**

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Švobienė, Archyvų – William Piacentini, L.V. fondas – Loretta Stukienė, š.v. Kazimiero gildija – Anne Klizas Wargo, "Pagalba Lietuvai" – Robert S. Boris, Regina Juškaitė-Švobienė, Garbės narystė – Frances Petkus.

Posėdis baigtas malda. Po pietų vykusiame penktame posėdyje Mark H. Bell perskaitė š.v. Kazimiero gildijos pirmininkės Anna Klizas Wargo pranešimą.

Centro valdybos 3-čioji pirmininkės pavaduotoja, dirbanti su jaunais vyčiais, Annamari Sluzas-Berger trumpai apibūdino jaunimo veiklą.

Priimtos įvairios rezoliucijos

ir sveikinimai.

Mandatų komitetas pranešė, kad visuose posėdžiuose dalyvavo virš 100 delegatų ir svečių, atstovaudami visas išeivijos 60 kuopų iš visų 5 apygardų/rajonų.

Nutarta kitą, 88-ąjį Lietuvos Vyčių suvažiavimą/seimą surengti 2001 m. rugpjūčio 2-5 d. Orlando, Floridoje. Suvažiavimas vyks Grosvenor Resort Walt Disney World Village viešbutyje.

Malda ir Lietuvos Vyčių himnu oficialiai baigėme 87-ąjį Lietuvos Vyčių suvažiavimą/seimą.

Vėliau seimo ruošimo komitetas surengė pobūvį naujai (mukelta į 7 psl.)

2000 vasarą visi keliai veda į

VILNIŲ

Pigiausios skrydžių kainos

Finnair ir kitomis oro linijomis iš

New Yorko Chicago
Floridos Clevelando
Detroito Bostono
Los Angeles ir kitų miestų

* Mašinų rezervacijos

* Viešbučiai

* 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą

--- Prašykite mūsų brošiūros ---

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

e-MAIL: VYTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
SEPTEMBER PICK-UP SCHEDULE

September 5	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 7	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
September 8	Philadelphia, PA	11-12 noon
September 9	Brooklyn, NY	12-1 pm
September 12	Putnam, CT	1-2 pm
September 19	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 21	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
September 22	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
September 23	Brooklyn, NY	12-1 pm

For more information please call:
1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$699 r.t.

One way to Vilnius \$420

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

RigaVen Travel, Inc.

We provide complete Travel Services
VACATIONS - TOURS - CRUISES

WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

LUFTHANSA - SAS
OR OTHER CARRIERS

"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

● VISŲ SIUNTĖJŲ DĖMESIUI: Tikimės, kad visi mūsų siuntėjai jau yra gavę paštu naujus siuntinių surinkimo tvarkaraščius. Kaip ir pernai, siuntinių surinkimo datos yra sudarytos visiems 2000 metams, papildomo datų siuntimo paštu rudenį nebus. Jeigu jūsų adresas pasikeitė ir negavote naujo tvarkaraščio ar norėtumėte gauti papildomų tvarkaraščių kopijų, prašome kreiptis į "Vilties" įstaigą. Siuntinių surinkimo ir konteinerių datos bus taip pat skelbiamos "Darbininko" laikraštyje.

● Labdaros siuntiniai per GIFT OF HOPE programą

● Perkraustymo į Lietuvą paslaugos

● Pinigų persiuntimas į Lietuvą

● Pigios telefono paslaugos

● Telefono kortelės skambinti į Lietuvą

● Siuntinių persiuntimas iš Lietuvos į Ameriką (tik didesniais kiekiais)

● Perkraustymas iš Lietuvos į Ameriką

● Komercinės siuntos iš Lietuvos į Ameriką

87-sis Lietuvos Vyčių

seimas

(atkelta iš 6 psl.)

išrinktai Centro valdybai ir garbės nariams bei svečiams Roof Garden Terrace viešbutyje.

Iškilmingas pokylis

Kiekvienas Lietuvos Vyčių seimas, baigus darbo posėdžius ir išrinkus naują Centro valdybą ateinantiems veiklos metams, atšvenčiamas iškilmingu pokyliu. 87-ojo seimo uždarymo pokylis įvyko liepos 29 d. Sheraton Universal viešbučio pokyliu salėje. Jame dalyvavo apie 500 asmenų. Visus sveikino komiteto pirmininkė Marytė Šepikaitė. Vakaro programai vadovavo muz. Viktoras Ralys. Į salę buvo įvesta nauja Centro valdyba ir kiekvienas pristatytas publikai. Po puikios vakarienės pradėta vakaro programa.

Irena Gecas-McCarthy, stipendijų komiteto pirmininke, paskelbė ir išvardijo 3 Lietuvos Vyčių stipendijas laimėjusius asmenis: 3,500 dol. – Sarah Miller, 141 k-pa, Bridgeport, CT; 3,000 dol. – Lynn Hayner Macaffery, 136 k-pa, Hudson-Mohawk; ir 1,000 dol. – prelato Algimanto Bartkaus išrinktam klierikui, kuris studijuoja popiežinėje Šv. Kazimiero kolegijoje, Romoje.

Pranešė apie suteiktą vienkartinį fondą a.a. Reginos Wright, 141 k-pos narės ir Bridgeport, CT, atminimui. Per 1999-2000 m. šeimos nariai, draugai ir vyčiai siuntė auksas stipendijos komitetui jos atminimui. Buvo surinkta 2,375 dol. Šeima dalyvavo suvažiavimo pokylije ir pageidavo, kad ši suma būtų naudojama iššūniui ir paremti klieriką Lietuvoje per padalinio "Pagalba Lietuvai" programą. Baigdamą Irena Gecas-McCarthy padėkojo visiems už nuolatinę paramą stipendijų programai.

Lietuvos reikalų pirmininkas Len Barkousky pristatė "Lietuvos draugo" žymenių pagerbtą Joseph Hunziker. Per keletą metų p. Hunziker sustatė 400 vamzdžių vargonus, kurių vertė siekė virš 10,000 dol., ir paaugko juos Lietuvos bažnyčiai Šven-

tosios miestelyje.

Garbės narystės pirmininkė Loretta Stukienė pristatė Lietuvos Respublikos prezidentą Valdą Adamkų, kuriam už nuopelnus Lietuvos Vyčių organizacijai ir Lietuvai buvo suteikta Garbės narystė.

Prezidentas Valdas Adamkus padėkojo už suteiktą garbės narystę ir pareiškė didelę garbę tapti Vyčių organizacijos garbės nariu. Sakė, jog jis didžiai vertina Lietuvos Vyčių įnašą Lietuvai. Savo kalboje prezidentas apžvelgė pastaruosius dešimt Lietuvos valstybės gyvenimo metų, paminėjo sunkumus, pasidžiaugė sukurtais demokratinėmis institucijomis, įvestu pastoviu litu, augančia ekonomika. Prezidentas Adamkus kvietė Lietuvos Vyčių organizaciją remti jaunimą, siekiantį aukštojo mokslo, taip pat pasidžiaugė, kad Lietuva turi daug rėmėjų ir bendraminčių.

Šio vizito proga prezidentas Valdas Adamkus įteikė Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordiną "Pagalba Lietuvai" steigėjui ir garbės nariui Robert Boris.

Prezidentas Valdas Adamkus įteikė dovanėles sekantiems vyčiams: Algirdui Braziui, Jonui Mankui, Robert A. Martin, Jr. III, ir Marytei Šepikaitėi.

Pokilyje dalyvavo Lietuvos Respublikos ambasadorius Washingtono dr. Stasys Sakalauskas su žmona Jūrate ir Lietuvos konsulas Kalifornijoje Vytautas Čekanauskas su žmona Janina.

Oficialioji pokylis baigta Centro valdybos buvusio pirmininko Jono Mankaus žodžiu. Jis pareiškė nuosirdžią padėką seimo rengimo komitetui už gražų priėmimą ir seimo suorganizavimą. Naujai išrinktas pirmininkas Robert A. Martin, Jr., tarė sveikinimo žodžius ir dėkojo visiems už gausų atsilankymą, komitetui už rūpestingą suvažiavimo tvarkymą. LV organizacijos vardu jis įteikė p. Adamkieniui \$1,000 Almos fondui.

Aktorė Ruta Lee (Kilmonytė) padėkojo visiems už suteiktą proga dalyvauti seimo suvažiavimo iškilmingame bankete ir įteikė p. Almos Adamkienės fondui \$5,000 auką.

Užgrojus polką Art Walunas orkestrui, buvo šokama, bendraujama, dainuojama.

Suvažiavimas baigtas

Sekmadienį, liepos 30 d. rytą, šv. Mišios aukotos Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčioje. Iš pat ryto bažnyčia buvo pilna maldininkų, visi suolai buvo užimti, telikę stovimos vietos. Šv. Mišias koncelebravo kardinolas arkivyskupas Roger Mahony, prelatas Algirdas Olšauskas, kun. Peter A. Shakalis, kun. Astijus Kungys, kun. Francis Karvelis, kun. Gintaras Grušas ir kun. George Hazler.

Prieš pradėdant šv. Mišias kun. Gintaras Grušas vadovavo ritualui, kur ketvirto laipsnio medaliai buvo įteikti 6 seimo dalyvavusiems nariams: Ed. Ir Elizabeth Bebrin, Doris Snirpunas bei Joseph ir Ieva Stark.

Nauja Centro valdyba davė priesaiką. Mišių metu giedojo choras, vadovaujamas muz. Viktoro Ralio. Solo giedojo Marytė Bizinkauskaitė, žymi dainininkė iš Brockton, 1-os kuopos. Aukos prie altoriaus nešė Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus ir Vyčių suvažiavimo komiteto pirmininkė Marytė Šepikaitė.

Mišias užbaigiant sugiedoti Tautos ir Vyčių himnai.

Mišiose dalyvavo ambasadorius Stasys Sakalauskas su žmona ir konsulas Vytautas Čekanauskas su žmona, tarp kitų svečių - aktorė Ruta Lee (Kilmonytė).

Po šv. Mišių visi susibūrė bažnyčios priekyje oficialiai seimo nuotraukai. Sekė pietūs parapijos salėje ir susitikimas su prezidentu Valdu Adamkumi ir p. Adamkiene. Šiuose pietuose dalyvavo ir parapijiečiai, įvairių organizacijų pareigūnai ir svečiai.

2000 metų seimas/suvažiavimas buvo darbingas ir sėkmingas. Pasimatysime ateinančiais metais 88-jame seime, vyksiančiame Orlando, FL, rugpjūčio 2-5 dienomis!

Regina Juškaitė-Švobienė

rudenį, kuomet pasibaigs karščiai, žmonės grįš į "normalų" gyvenimą (o taip pat ir atostogautojai baigs savo atostogas), laikraščio paklausa bus žymiai didesnė. Džiaugiasi, jog net ir dabar kasdien susilaukiama 3-4 naujų skaitytojų.

Laikraščio leidėjui nemažą sumą tenka pakloti paštui, nes jis siunčiamas pirmąją klase (kaip ir laiškai), tad tenka mokėti po 33 centus už kiekvieną egzempliorių. Po pirmųjų kelių numerių, kuomet paštas susekė viršsvorį, reikėjo mokėti po 55 centus. Tada buvo apsispręsta apkarpyti laikraščio kraštus ir taip sumažinti svorį, kad užtektų 33 centų.

Beje, reikia taip pat pažymėti, jog ankstesniame rašinyje apie "Amerikos lietuvių" per klaidą buvo paskelbtas nepilnas jo adresas. Tad jį čia pakartojame: "Amerikos lietuvis", 7349 W. 55th Place, Summit, IL 60501.

Ed. Šulaitis

Uodai ir West Nilo virusas

(atkelta iš 5 psl.)

Kur uodai gyvena ir veisiasi?

West Nilo virusą perneša *Culex pipiens*, t.y. paprastieji uodai (dar vadinami "naminiais uodais"). Jie gyvena ir veisiasi mūsų namų kieme, už namo, visur, kur tik gali susikaupti vandens, prastovinčio daugiau kaip 4 dienas. Senos padangos, skardinės dėžutės, nutekantieji lietaus vamzdžiai, baseino uždangalai, vaikiški žaislai, augalams sodinti naudojami puodeliai, valtytės, paukščių prausyklės ir bet kurie kiti objektai, galintys surinkti lietaus vandenį, gali tapti ir uodų veisimosi vietomis. Piktžolės, aukštos žolės, krūmokšniai teikia poilsio namus suaugusiems uodams.

Kai oras šiltas ir ramus, uodai aktyviausi būna nuo pavakario, kai tik pradeda temti, iki prašvintant, t.y. aušros. Bet jų gali būti aplinkui ir kitu dienos bei nakties metu.

Uodai paprastai nenukeliauja daugiau kaip 200 pėdų nuo savo veisimosi vietos. Todėl dabar kovojant prieš WNV ir norint "sukontroliuoti" uodus yra svarbu, kad visi gyventojai bendradarbiautų – prisidėtų prie uodų naikinimo vaje išnaikindami ir neleidami veisti pirmiausia jų pačių privačiose teritorijose, t.y. jų namų kiemuose.

Norint apsisaugoti nuo uodų, nebūtina nutraukti tokios kasdieninės veiklos kaip sodininkystė, sportavimas lauke, ėjimas ir pan. Tačiau patartina:

- vengti vietovių, kur uodų yra ypatingai daug;
- dėvėti skrybėles ar kepurės, kojines, ilgas laisvas kelnes ir marškinus ilgomis rankovėmis;
- patikrinti ar geroje būklėje yra langų ir durų tinkliukai, jei reikia, įdėti naujus;
- esant reikalui, naudoti uodų atbaidymo purkštuvus ar tepalus, griežtai laikantis juose nurodytų instrukcijų, nes panaudoti netinkamai ar per dideliu kiekiu jie gali sukelti alergines ar toksines reakcijas; niekada neleiskite mažiems vaikams patiems savarankiškai naudoti šių priemonių.

New Yorko viešųjų darbų ir sveikatos departamentai susivienijo kovai prieš WNV, kad apsugotų gyventojus. Jie prižiūri druskožemius ir vandens

telkinius, dezinfekuoja, tiria ar yra juose uodų lervų ir pan. Atliekami iš skirtingų vietovių surinktų uodų laboratoriniai tyrimai, visi atvejai įtarus ar patvirtinus encefalitą (įskaitant ir WNV) tuoj pat perduodami ligų kontrolės departamentui, kur jie toliau kruopščiai tyrinėjami nustatant infekcijos šaltinius. Taip pat vedama paieška ir tyrinėjimai negyvų paukščių (varnų ir kt.), pristačius į laboratorijas jie testuojami per 24 valandas, siekiant nustatyti, ar nešioja WNV. (Uodas gali įgelti paukštį, kuris yra WNV nešiotojas, ir po to perduoti virusą žmogui.) Šios tarnybos taip pat atsiliepia į piliečių skundus, liečiančius uodus ir jų veisimosi židinius. Nustačius viruso buvimą, suderinus su valdžios struktūromis priimami būtinos strategijos sprendimai, bevelijama pirmiausia naudoti paviršinių (nuo žemės) purškimą (ground spraying); purškimas iš oro (aerial spraying) panaidotinas tik kai negalima prieiti prie vietovės. tik kai Long Islando pietiniame pakraštyje grioviuose veisiamos žuvelės, kurios naikina uodų kiaušinėlius ir lervas; stiprinami paukščių ir žu-

vų draustiniai netoli Jones Beach paplūdimių ir kt.

Sveikatos departamentas primygtinai prašo visų gyventojų prisidėti prie šios kovos, pirmiausia atitinkamai prižiūrint savo privačias teritorijas. Viena svarbiausių šios kovos priemonių yra panaikinti stovinčius vandenis, kur uodai veisiasi iki kol tampa skraidančiais ir geliančiais padarais. *Nepamirškite*: nupilti stovintį vandenį nuo senų automobilių padangų, ištuštinti šiukšlių konteinerius, kubilus, nusausti bet kokius objektus, galinčius laikyti vandenį; chloruoti baseinus ir prižiūrėti, kad jų apdangalai būtų sausi; valyti ir atkimšti užsikimšusius nutekamuosius lietaus vamzdžius; kas dvi ar tris dienas pakeisti vandenį paukščių prausyklėse; prižiūrėti, kad langų ir durų tinkliukai nebūtų skylėti ar pralaidūs; pakeisti lauke pritaisytas elektros lemputes į geltonas "vabalų" lempas; pranešti apie rastus negyvus paukščius savo apylinkės kovos su uodais tarnybai (Long Islande: Nassau County Mosquito Control, tel. (516) 571-8707).

Pagal "Nassau County Mosquito Control Program 2000" brošiūrą parengė V.K.

Gandalizdis

V. Kapočiaus nuotr.

Dar apie savaitrašį "Amerikos lietuvis"

Yra smagu pastebėti, jog po "Darbininke" (birželio 30 d. Nr. 26) tilpusio rašinio "Susilaukėme naujo lietuviško savaitraščio", kuriame buvo aprašytas neseniai Chicagoje pasirodęs laikraštis "Amerikos lietuvis", šis leidinys susilaukė nemažos susidomėjimo.

Tuo pat (liepos 14 d. - nurodyta data) pasinaudojant minėtu rašiniu "Darbininke", ELTA išplatino gana išsamią žinią apie šį savaitrašį.

Dar ilgesnį straipsnį apie "Amerikos lietuvių" ir jo leidėją bei vyr. redaktorių Bronių Abirutį liepos 22 d. išspausdino didžiausias Lietuvos dienraštis "Lietuvos rytas".

Tai gi garsas apie šį naujojo ateivio Chicagoje pradėtą leisti leidinį jau plačiai pasklido po

pasaulį ir tai didžiąja dalimi pasiekta "Darbininko" dėka.

O pats "Amerikos lietuvis" jau įžengė į naują metų ketvirtį, liepos 29 d. išleisdamas 13-jį numerį. Laikraščio leidimo pradžioje užklauskus jo leidėjo B. Abručio, šis tada teigė, jog apie jo ateitį jau bus aišku po pirmųjų trijų mėnesių. Bet jiems praėjus, leidėjas dar negali tiksliai prognozuoti laikraščio ateities. Nors dabar išplatinama jau po 600 egzempliorių (pusė tenka prenumeratoriams, o kita pusė – pavieniai perkantiems), dar vis leidžiama su nuostoliu, nežinant, kad tuo tarpu dar visi – išskyrus spaustuvę ir pašta bei platintojus – atlyginimo negauna.

Tačiau leidėjas į ateitį žvelgia viltingai, tikėdamasis, jog

me vasaros naktį galima praleisti parke. Pagal firmos filosofiją, jos produkcija „turi simbolizuoti kelionių pomėgį ir ironišką laisvės siekimą“. Tačiau universalų drabužių gamintojai pelnosi ne tik iš nuotykių troškimo, bet ir iš neįveikiamos baimės didmiestyje susigadinti sveikatą: žiemos geriausias gaminys buvo striukė su nuimama kauke nuo sniego. NewsUSA

Vynuogės mažina svorį

Vynuogės šalina iš organizmo nuodingas medžiagas ir skysčių perteklių, taip pat yra naudingos mažinti svorį.

Jei norite suliesėti, rekomenduotina penkių dienų vynuogių dieta. Reikia kasdien rytą, pietų ir vakare suvalgyti po dešimt uncijų (120 gr.) vynuogių. Tarp valgymų – tris kartus per

dieną – išgerkite po stiklinę vynuogių sulčių ir mažiausiai pusę galono kokių nors žolelių arbatos. Per penkis dienas atsikratysite dviejų-trijų kilogramų, iš organizmo pašalins skysčių perteklius ir šlakai (susikaupusios nuodingos medžiagos organizme), išsivalys kraujas, pagerės odos spalva. NewsUSA

Lietuvos Vyčiai rengia vaju padėti nukentėjusius šeimas

Lietuvos Vyčių garbės narė ir organizacijos fondo pirmininkė Loretta Stukienė praneša, kad Lietuvos Vyčiai, kartu su Lietuvos Katalikų Religine Šalpa (LCRA), turi naują projektą. Rožė Šomkaitė, 29 kuopos narė iš New Jersey, dirbanti su LCRA siunčiant talpintuvus į Lietuvą, sužinojo apie vienos šeimos Lietuvoje tragediją ir pranešė apie tai fondo pirmininkei. Per 87-ąjį Lietuvos Vyčių metinį seimo suvažiavimą Los Angeles, CA, kuris vyko liepos pabaigoje, Loretta Stukienė papasakojo fondo nariams ir vėliau suvažiavimo atstovams apie Navickų šeimos padėtį.

10 Navickų vaikų našlaičių gyvena Krivonių kaime, Kaišiadoryse. Motina mirė nuo vėžio prieš 8 metus, palikdama

nuo 6 iki 16 metų vaikus. Tėvas paliko vaikus ir vedė kitą moterį. Valdžia norėjo išskirstyti vaikus po vaikų globos namus, bet vaikai norėjo gyventi kartu, kaip viena šeima savo namuose. Valdžia leido, davė kažkiek paramos.

Šių metų pradžioje įvyko gaisras ir visas namas sudegė. Dabar berniukai gyvena statybininkų vežimėlyje, o mergaitės garaže.

Kaimynai ir pažįstami ėmė daryti vaju, norėdami jiems rasti bent kokį kuklų namelį. Jau gauta 2,000 dol. aukų pradžiai, bet reikės dar 5,000 dol., kol bus pastatytas namas iki ateinančios žiemos. Ir dar reikia nors kiek pinigų baldams.

Iki šiol per suvažiavimą buvo paaugota 420 dol. Jaunieji

vyčiai, dalyvaujantys suvažiavime, gauna po 25 dol. stipendiją. Yra džiugu pranešti, kad du jaunieji vyčiai, Robert ir Erin Petkus, suprasdami Navickų šeimos tragediją, paaugko 50 dol. - savo gautas stipendijas. Šios aukos buvo išsiųstos Lietuvos Vyčių vardu Lietuvos Katalikų Religinei Šalpai (LCRA), kuri koordinuoja šį projektą Navickų šeimai.

Jeigu visuomenė norėtų prisidėti prie šio projekto, aukas galima siųsti: LCRA (for Navickas family), 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207-1910. Čekius rašyti LCRA ir pažymėti ant čekio "Navickas children".

Iš anksto dėkojame visiems.

Parengė R. Juškaitė-Švobienė

Apsiaustas palapinė

Didmiesčio džiunglėse pavieniai kovotojai mėgsta pasirošti visiems imanomiems atvejams. Tai įrodo vienos italų sporto prekių firmos, gaminančios ypatingus drabužius, sėkmė. Keli judesiai – ir apsiaustas nuo lietaus virsta palapine, striukė su gobtuvu per kelias sekundes gali tapti miegmaišiu, kuria-

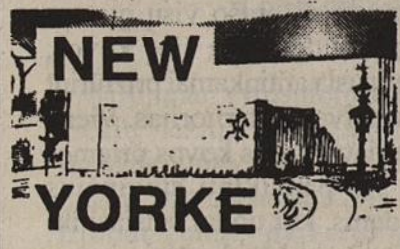
A.+A.

MARIJAI KAZLAUSKIENEI

mirus, jos dukrą ir žentą VIOLETĄ ir ALGĮ GURINSKUS ir jų šeimą nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Milda Grabnickienė ir šeima

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Šį pirmadienį - rugsėjo 4 d. - Labor Day. "Darbininko" įstaigos bus uždarytos. Taip pat bus uždarytos LK Religinės Šalpos bei Tautos Fondo įstaigos.

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, **spalio 8 d.**, Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo vienuolyne Putnam, CT. Registracija prasidės 2 val. popiet. Susirinkimas baigsis tą pačią dieną, bet įėjimas norėtų pasilikti nakvynei, prašom kreiptis tiesiogiai į seses - (860) 928-7955. Tai yra ilgas Columbus dienos savaitgalis ir seselės turi iš anksto pasiruošti priimti didesni skaičių svečių.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Išpažintys yra klausomos kiekvieną šeštadienį nuo 4 iki 4:45 val. p.p. Išpažinti galima atlikti lietuvių arba anglų kalbomis.

Registracija į parapijos krepšinio komandą vyks penktadienį, **rugsėjo 8 d. 6 - 8 val. vak.** CCD pastate. Berniukai ir mergaitės 5 - 17 metų amžiaus yra kviečiami registruotis. Registracijos mokesčiai jaunesniems - 30 dol., vyresniems - 40 dol. Reikia turėti ir gimimo metrikų kopiją.

"Msgr. Frank Bulovas Avenue" gatvės pakeitimo proklamacija bus oficialiai įteikta prel. P. Bulovo seseriai Violai Baliunas sekmadienį, rugsėjo 17 d. Gatvės pakeitimo proklamacija buvo įgyvendinta Assemblywoman Marge Murkey dėka. Proklamacijoje minima prel. P. Bulovo veikla Maspetho rajone ir jo visas pastoracinis darbas.

Irena Eitmanienė (Mikulskytė), gyv. W. Paterson, NJ, mirė rugpjūčio 19 d., sulaukusi 72 metų amžiaus. Buvo pašarvota St. Angelos laidotuvių namuose. Palaidota rugpjūčio 23 d. po 10 val. mišių iš Šv. Kazimiero par. bažnyčios, Paterson, NJ. Nuliūdime liko vyrai Algirdas, sūnus Linas ir dukrė Rasa su šeimomis, motina Stefanija Mikulskienė, seserys: Aldona Zikarienė ir Danutė Hatzitheodorou bei brolis Algimantas Mikulskis su šeima. Taip pat liko tolimesni giminės JAV-se ir Lietuvoje. Amžiną Atilsį duok jos sielai, Viešpatie!

Amerikos Lietuvių Taryba praneša, kad senatorius Richard Durbin ir Atstovų Rūmų narys John Shimkus yra parašę griežtus laiškus savo kolegoms protestuodami prieš Kongreso 20 milijonų dol. nukirtimą iš JAV biudžeto Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų gynybos vystymui. ALTA prašo, kad lietuvių visuomenė toliau rašytų ir skambintų savo valstybės atstovams reikalaujant, kad numatytų 20 milijonų dol. būtų grąžinti Pabaltijo gynybai.

Lietuvių Moterų Federacijos Greenwich, CT skyrius rengia **koncertą** - lėšų rinkimo vakarą šeštadienį, **spalio 21 d., 4 val. popiet** Conyers Farm namuose, Greenwich, CT. Pobūvio pajamos, kaip ir anksčiau, bus panaudotos našlaičių ir beglobių kūdikių namams Lietuvoje remti. Netrukus bus išsiųsti pakvietimai; prašome jau dabar įsidėmėti šią datą.

Ateitininkų poilsio ir studijų savaitė rugpjūčio 12 - 19 d. Kennebunkport, ME, pranciškonų vasarvietėje praėjo sėkmingai. Ateinančiuose "Darbininko" numeriuose dėsimė platesni Pauliaus Jurkaus aprašymą su nuotraukomis.

Jonas Paulius Baltrušaitis mirė rugpjūčio 12 d. Brooklyne, NY, sulaukęs 37 metų amžiaus. Buvo pašarvotas Shalins laidojimo koplyčioje. Atsisveikinimas įvyko rugpj. 15 d., o rugpj. 16 d., po šv. mišių Apreiškimo parapijos bažnyčioje, palaidotas Cypress Hills kapinėse, šalia anksčiau mirusių tėvų. Liko žmona Madelin, dukra Brandon ir sūnus Jillian. Liko trys broliai: Algimantas, Vytautas ir Arvydas; dvi seserys: Elena ir Danutė su šeimomis. Liko ir kiti tolimesni giminės.

Apreiškimo parapijos metinė gegužinė įvyks sekmadienį, rugsėjo 17 d., 12 val. vidurdienį Kultūros Židinio kieme ir salėse. Veiks maisto bufetas ir bus šalta atgaiva. Gros DJ muzika. Numatytos kelios loterijos, žaidimai vaikams.

PUTNAM, CT

ŠILUVOS MARIJOS ŠVENTĖ Nekaltai Pradėtosios Marijos šventovėje Putnam, Connecticut, bus sekmadienį, **rugsėjo 10 d.** Praves naujai Lietuvoje įšventintas Kauno arkivyskupijos kunigas Kęstutis Kėvalas, kuris šiuo metu studijuoja Baltimorėje, MD. Dienos programa: 10 val. r. - registracija, klausomos išpažintys; 11 val. r. - Šv. Mišios ir pamokslas. 12 val. - pietūs; 1:30 val. pp. - konferencija; 2:30 val. pp. - procesija su rožančiaus malda, Palaiminimas Švč. Sakramentu. Šia poga galima pelnyti ypatingus jubiliejinių metų visuotinius atlaides. Pranešti iki rugsėjo 5 d. telefonu: 860-928-7955. Visi kviečiami!

Kelionės tikslas - susipažinti su JAV lietuvių archyvais

(atkelta iš 2 psl.)

R.S.: Pagrindinė struktūra, kuri dirba ši darba Lietuvoje, yra Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Gelbėtojų skyrius.

Šio skyriaus darbuotoja Viktorija Sakaitė per keletą metų nemažai nuveikė šia tema. Negalima užmiršti jos pastangomis pa-

Naujojo tūkstantmečio pirmąjį pavasarį, kaip įprasta, Maiorionio lietuvių literatūros muziejus Kaune nestigo renginių. Gegužės 26 d. muziejaus sode lyje įvyko Poezijos pavasario 2000 laureato vainikavimas ir literatūros vakaras, kur savo kūrybą skaitė ir svečiai, viešnios iš užsienio. Poezijos laureatai atžymimi jau ketvirtą dešimtmetį - pirmasis buvo Justinas Marcinkevičius (1965). Šiemetinis išrinktasis - Gintaras Grajauskas, kuris savo knygos "Kaulinė dūdelė" skyrius pavadino vargonų registų vardais.

Birželio 2 d. muziejuje paminėtos prozininko Juliaus Kaupo (1920-1964) 80-tosios gimimo metinės.

Renginį vedusi muziejaus direktorė Aldona Ruseckaitė priminė, kad Kauno senamiesčio yra pati tinkamiausia vieta Kaupui paminėti. Čia pat Jėzuitų gimnazija, kurioje Kaupas mokėsi, jo pasakose aprašyta Rotušė, jos bokštas su laikrodžiu, aplinkinės gatvės.

Literatūros doktorantė Laima Tidikytė apžvelgė Kaupo novelės "Saulėgražos mėnulio šviesoj", literatūrinę kritiką ir pasakų rinkinį "Daktaras Kripštukas pragare", už kurį Kaupas pelnė urbanistinės pasakos pradininko vardą lietuvių literatūroje.

Muziejninkė Giedrė Saladžiuvienė supažindino su nesuprantamu keistuoliu Kaupu, kurisėjo švilpaukdamas per jį nelepinius gyvenimą. Saladžiuvienė su dail. Inga Zamulskiene parengė ir sukaštutinę parodą "Julius Kaupui 80".

Aktoriai Saulius Bagaliūnas ir Liucija Zorūbaitė paskaitė Kaupo pasakų. Fleita grojo J. Naujalo muzikos gimnazijos mokytoja Lidija Gomolickaitė ir mokinė, jau pasižymėjusi konkursuose Aurelija Tamošiūnaitė.

Atsiminimais apie Kaupą pasidalijo Kęstutis Čerkeliūnas (iš gimnazijos laikų) ir dr. Vytautas Majauskas, aštuonerius metus su dr. Kaupu dirbęs vienoje JAV liginėje.

Renginį užbaigusi Kaupo žmona Dalia Galaunytė, dabar Augūnienė, sakė, kad Kaupo pasakos personažs - sniego senis, visuomet gyvenęs Rotušės bokšte, greit sužinos, kad birželio antrąją įvyko jo draugo Juliaus Kaupo minėjimas. Apie tai praneš pro šalį begantys šunys.

Pačiame Kaune visuomet smagu užsukti į knygynus - nuo Rotušės aikštėje prilipusio Šv. Kazimiero iki Vytauto prospektė neseniai atidaryto Vidmanto Staniulio. Pirmame vyrauja religiniai leidiniai - ten išgyta Irenos Petraitienės knyga "Kardinolas" - subtilus kar-

Julius Kaupas ir žmona Dalia

Vyt. Maželio nuotrauka

dinolo Vincento Sladkevičiaus portretas.

Opas Staniulį galima rasti senesnių knygų. Kartą užsiminiau, kad norėčiau gauti savo Dėduko kun. Kazimiero Prapuolenio knygą "Lenkų apaštalai Lietuvoje" (tarpukario laida) ir Vytauto Sirijos Giros eilėraščių rinkinį "Golas i ateiti". Po kelių dienų abi knygos buvo mano rankose. Jei 1931 m. išleistam V. S. Giros rinkiny dėmesį traukė ir nutrūktagalviškas pavadinimas, tai po tiek metų, kai golą sėkmingai pakeitė įvartis, bent vienas skaitytojas galėtų pažaišti nauju pavadinimu, pvz., "Įvartis i praeiti", kas ir atitiktų dabartį, kai džiaugiamės, galimintis pasmūgiuoti i praeiti Kaune.

Vertas dėmesio yra Spindulio spaustuvės knygynėlis Gedimino gatvėje. Jame galima išsigyti ir nupiginti spaudinių. Vieną tokią knygą gavau už litą, kai kita dieną alaus bare "Pas Tomą" vienas pilielis, iš portfelio išėmęs, tą patį leidinį piršo už penkis litus (tai pigiau nei pradinė kaina). Tada prisimeni dabar populiarią įrašą knygose "Kaina sutartinė" ir gali tik šypelti.

Idomus Daukšos gatvės įsikūręs poeto Kęstučio Navako knygynas - klubas "Septynios vienatvės". Anot savininko, Oskaro Milašiaus eilės įkvėpė taip romantiškai pavadinti savo knygyną. Nepertoli Vilniaus gatvės yra antikvariatas, o Laisvės alėjoje populiarius centrinis knygynas, kur lankytojai gali vaikštinėti tarp knygų ir jas vartyti.

- o -

Užsukus į Lietuvos pajūrį, buvo proga aplankyti Palangos sveika-

tos mokyklos direktorių, Lietuvos sveikuolių sąjungos prezidentą Dainių Kepenį. Jis bėgo New York maratona 1989 m. Jo laikas: 2 val., 53 min. ir 59 sek., kiek žinoma, yra iki šiol geriausias tarp lietuvių, bėgusių ši nuotolį dangoraižių sostinėje. Po to New York ir susipažinom, o dabar pataikiau i vieno sveikuolių kurso baigtuves. Prie ilgo stalo, jau pavalgę, sustoję ir rankomis susikabinę kursantai dainavo, mielai priėmė i savo tarpą ir nelauktai pro duris įėjusį svečią.

Pasak Kepenio, daugis Palangos sveikatos mokykloje pabuvusių žmonių vieningai pabrėžia, kad pats didžiausias čia patirtas išpūdis yra maudynės šaltame jūros vandenyje. Mokykloje nustatytas ankstyvo senėjimo greičio sumažėjimas. Ypač veiksminga grūdinimo sistema yra žmonėms iki 35 metų. Šventosiose indų knygose (1800 m. prieš Kristų) sakoma: "Vandens srovė gydo, vanduo ataušina karštligę, gydo nuo visų ligų", o 1994 m. vienoje Berlyno ligininėje mokslininkai padarė išvadą, kad šaltas vanduo sumažina riziką susirgti vėžiu.

Daug idomybės galima patirti Kepenio sveikatos mokykloje. Seniausias kursantas buvo 97 metų, o daugiausia jų apie 30-mečių. Nestinga ta tema ir literatūros. Kad ir knygelė "Ką valgo sveikuoliai?" (Sveikatos abėcėlė), kurią sudarė Vilniaus Universiteto docentė Ksavera Vaištrienė, Lietuvos vegetarų draugijos prezidentė. Kiekvienas kasmetinis apsilankymas Lietuvoje yra ir šis tas naujo, savito ir toli gražu neužtenka šaudyti įvarčius i praeiti, kai tiek progų mušti golus i ateiti.

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant i Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE.COM aptarnauja lietuvius nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 i val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Priimčiau vieną ar dvi lietuvaite pasidalinti tvarkingą baldais apstatytą vieno miegamąjo ir didelio salono butą. Astoria, NY, netoli požeminio traukinio stoties. Skambinti (718) 626-7299. Nijolė. (sk.)

Ieškoma auklė. Du vaikai, mokyklinio amžiaus. Montclair, NJ. Turi kalbėti angliškai ir vairuoti mašiną. 3 arba 4 dienas i savaitę. Gali gyventi šeimoje. Prašome skambinti tel.: 973-783-0536.

LIETUVOS STUDENTŲ CENTRAS patikimai ir garantuotai ** keičia vizas J1, B1 - B2 i F1 arba L1;

** padeda gauti Social Security su leidimu dirbti;
** ruošia visus pakvietimo dokumentus;
** K-1 & K-2 vizos iš Lietuvos.
Dėl papildomų informacijų teiraukitės telefonu nuo 1 val. p.p. **212-725-8807.** (sk.)

Jauna dirbančiųjų pora ieško buto Brooklyn, Queens ar Long Island rajonuose. Galėtų padėti namo priežiūroje. Skambinti: 718 348-6436. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Gali prižiūrėti ligonį, šeiminkauti. Nori gyventi šeimoje. Skambinti po 6 v.v. (718) 934-4788. Kviesti Rimą. (sk.)

SKAMBINKIT ir TAUPYKIT! i LIETUVĄ - **28c/min., JAV - 7 c/min.** Nėra jokių papildomų mokesčių. Užsakymai priimami lietuviškai nemokamu telefonu. **1-888-606-3427 MAXITEL**

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

Joana Normantas, Northport, NY - 10 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207
Pažymėkite, kad tai jūsų auka Ketingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"Vilties" siuntinių agentūros atstovas vėl priims siuntinius i Lietuvą šeštadienį, **rugsėjo 30 d. nuo 2 iki 5:30 val. p.p.** "Darbininko" patalpose, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY. New York "Vilties" atstovas yra Algis Jankauskas. Su juo galima susitarti dėl siuntinių paėmimo iš namų skambinant telefonu **718-849-2260.**

Atlantic Express Corp., siuntinių i Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius šeštadienį, **rugsėjo 9 d.**, nuo 12 iki 1 val. p.p. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. 1-888-205-8851.

NY Lietuvių Bendruomenės apylinkė VERSMĖ
rengia grupės

SEL

KONCERTĄ - DISKOTEKĄ

šeštadienį, rugsėjo 8 d., 9 val. vak. VERSMĖS KLUBE
70 Havemeyer St. (kampas Havemeyer ir N 5th St.), Brooklyn, NY (priešais Apreiškimo bažnyčią)

Traukiniu: G linija - Metropolitan Ave. L - Lorimer St.

Automobiliu: BQE, Exit Metropolitan Ave.,

Metropolitan ir N 5 Street kampas

Įėjimas - 10 dol.

Dėl daugiau informacijų: (718) 951-4111 - Donatas

ruoštos kilnojamos parodos apie lietuvių, gelbėjusius žydus, knygos "Gyvybė ir duona nešančios rankos" išleidimą. Be to, dabar dar turime nevyriausybės organizacijų - Sugiharos fondas, vadovaujamas prof. E. Aleksandravičiaus Kaune, "Atminties namai", vadovaujami Lino Vildžiūno Vilniuje ir pan. Taip pat yra ir Vilniaus Universiteto Istorijos fakultete rašomi šia tema darbai. Prisideda ir šios problemos tyrinto entuziastai, prie kurių priskirčiau ir save.

Kai kuriuos tyrimų projektus iki šiol yra finansavę Amerikos centras Lietuvoje (knygos išleidimas, kilnojama paroda), Atviros Lietuvos fondas, privatių rėmėjai: "Inta", "A. Brazausko fondas" ir pan. Gaila, kad iš biudžeto, kai dar buvo galimybės, buvo skiriama aiškiai nepakankamai.

A.L.: Kokie ju, įskaitant Jus, ateities planai?

R.S.: Apie kitų planus

nenorėčiau kalbėti. Na, o mano asmeniniai tokie: paminklinės lentos žydų gelbėtojams Vilniuje - J. Stakauskui, V. Žemaičiui, M. Mikulskai - įrengimas; perduoti medžiaga Žydų muziejaus Gelbėjimo skyriui, o taip pat Prezidentūrai dėl apdovanojimo žmonių žūstančiųjų gelbėjimo kryžiumi, remiantis kelionėje surinkta medžiaga; parašyti keletą straipsnių Lietuvos laikraščiams, taip pat Amerikos lietuvių spaudai; susitikti su Atviros Lietuvos fondo atstovais dėl Samuel Bak knygos išleidimo ir parodos organizavimo Lietuvoje; pateikti siūlymus dėl gelbėjimo dėstymo mokant apie holokaustą; parengti keletą apybraižų apie gelbėtojus Holokausto muziejui Washingtone.

A.L.: Kaip šie duomenys pasieks pasaulio specialistus, istorikus, spaudą, viešąją nuomonę? Kaip jie gali modifikuoti ar pakeisti jų požiūrius?

R.S.: Kelionės metu surinkti duomenys ir patirti išpūdžiai pasieks per publikacijas, radijo laidas ir pan. Manau, kad nusistovėjusias klies šiais klausimais sunku pakeisti. Be to, norint ne tik pakeisti, bet nors ir elementariai informuoti, reikalinga rimta parama. Pažiūrėsim, ar pavyks jos pasiekti. Pasirodo, jog formuluo-tė, kad labai nedaug lietuvių gelbėjo žydus, yra daug kam dabar nadinga, todėl jos keisti nelabai norima...

A.L.: Kaip žiūrite i ateitį? Ar bendromis geranoriškomis pastangomis - nepaisant aistringųjų ekstremistų - lietuviai ir žydai suartės ir geriau pažins vieni kitus?

R.S.: Be abejonės, geranoriškomis pastangomis, be iškastinio nusistatymo galima nemažai pasiekti. Nors ir lėtai, bet judama ta kryptimi.

A.L.: Dėkoju už pokalbį.